
<https://doi.org/10.18778/1644-857X.24.02.04>

ZBIGNIEW ANUSIK

UNIwersytet Łódzki / UNIVERSITY OF ŁÓDŹ

<https://orcid.org/0000-0002-5483-4970>

Humniccy herbu Gozdawa w XV–XVII w. Studium genealogiczne

ABSTRACT

**The Humnicki Family, Gozdawa Coat of Arms in the 15th–17th Century.
Genealogical Study**

The Humnicki family of Humniska, Gozdawa coat of arms, played a significant role in the Sanok region in the 15th and first half of the 16th centuries. They possessed considerable wealth and actively participated in the political life of the local community. Over time, the estates of the first members of the family were divided among the growing number of descendants. Nevertheless, the Humnicki family continued to be part of the local elite, holding land offices in Sanok district, and in the 17th century also acquired estates in the Przemyśl and Lviv districts. They maintained their social and political position until the end of the century. The few attempts to present the genealogy of this family should be considered generally unsuccessful, as they are full of various errors, mistakes, flaws, distortions, and inconsistencies. In this article, written based on extensive archival research, the author has made the necessary corrections and additions. He has presented a factually accurate, revised genealogy of this family, constructing a coherent family tree. He advanced a number of logically justified hypotheses. He supplemented his arguments with source references to those members of the family in question who, at this stage of research, could not be connected to the family tree he had constructed.

Keywords: Humnickis, Gozdawa coat of arms, Polish nobility, district of Sanok, Polish-Lithuanian Commonwealth in 16th and 17th centuries, genealogy

© by the author, licensee University of Lodz – University of Lodz Press, Lodz, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC-BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Funding Information: Yes. **Conflicts of interests:** None. **Ethical Considerations:** The Authors assure of no violations of publication ethics and take full responsibility for the content of the publication. **Declaration regarding the use of GAI tools:** not used

Received: 2025-08-20. Verified: 2025-08-25. Revised: 2025-09-20. Accepted: 2025-09-30

STRESZCZENIE

Humniccy z Humnisk h. Gozdawa to rodzina, która odgrywała znaczącą rolę w ziemi sanockiej w XV i w pierwszej połowie XVI w. Dysponowali wówczas dość znacznym majątkiem i brali aktywny udział w życiu politycznym lokalnej społeczności. Z biegiem czasu, dobra pierwszych przedstawicieli rodziny uległy podziałowi pomiędzy coraz liczniejszych jej potomków. Niemniej jednak Humniccy nadal należeli do lokalnej elity, piastowali sanockie urzędy ziemskie, a w XVII w. nabyli również dobra w ziemiach przemyskiej i lwowskiej. Swoją pozycję społeczną i polityczną utrzymali do końca tego stulecia. Nieliczne próby przedstawienia genealogii tego rodu uznać należy w sumie za niezbyt udane. Pełno w nich bowiem różnego rodzaju błędów, pomyłek, usterek, przekłamań i nieścisłości. W artykule, napisanym na podstawie szeroko zakrojonych badań archiwalnych, autor dokonał niezbędnych korekt i uzupełnień. Przedstawił zgodną ze stanem faktycznym, poprawioną genealogię tej rodziny. Skonstruował spójne drzewo genealogiczne. Wysunął szereg logicznie uzasadnionych hipotez. Swoje wywody uzupełnił zaś zamieszczeniem wzmianek źródłowych o tych przedstawicielach omawianej rodziny, których na tym etapie badań nie można było połączyć ze skonstruowanym przez niego drzewem genealogicznym.

Słowa kluczowe: Humniccy herbu Gozdawa, szlachta polska, ziemia sanocka, Rzeczpospolita w XVI i XVII w., genealogia

Humniccy z Humnisk h. Gozdawa byli jedną z kilku najzamożniejszych rodzin szlacheckich w ziemi sanockiej w XV i w pierwszej połowie XVI w. W owym czasie odgrywali też istotną rolę na lokalnej scenie politycznej. W późniejszym okresie „pańska fortuna” pierwszych przedstawicieli tej rodziny uległa podziałowi. Coraz liczniejsi panowie z Humnisk czynni w drugiej połowie XVI i w pierwszej połowie XVII w. nie byli już tak bogaci, jak ich przodkowie. Nadal jednak należeli do lokalnej elity, aktywnie uczestniczyli w życiu miejscowej społeczności i piastowali sanockie urzędy ziemskie. Nabywali także dobra w ziemiach przemyskiej i lwowskiej. Swoją pozycję majątkową i znaczenie polityczne utrzymali Humniccy również i w drugiej połowie XVII stulecia. Nie dziwi zatem fakt, że mniej lub bardziej rozbudowane wzmianki o przedstawicielach tej rodziny zostały zamieszczone w czterech pomnikowych (i najczęściej przywoływanych przez współczesnych badaczy) wydawnictwach o charakterze genealogicznym¹. We wszystkich tych tekstach znalazło się jednak sporo błędów, usterek i nieścisłości.

¹ Por. B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego*, wyd. K.J. Turowski, Kraków 1858, s. 294–295; K. Niesiecki, *Herbarz polski*, wyd. J.N. Bobrowicz, t. IV, Lipsk 1839, s. 395–396; A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. VIII, Warszawa 1905, s. 7–12;

W niniejszym artykule dokonamy zatem niezbędnych korekt i uzupełnień. Podejmiemy się także zadania przedstawienia prawdziwej genealogii interesującej nas rodziny i skonstruowania jej drzewa genealogicznego.

Pierwszy znany przodek Humnickich pojawił się na Rusi Czerwonej u schyłku panowania Kazimierza Wielkiego. W 1361 r. władca ten nadał za oddane mu zasługi rycerzom Piotrowi i Pawłowi, braciom rodzonym przybyłym z Węgier, rozległe pustkowie obejmujące dorzecze wpadających do Sanu potoków Sanoczek, Osławica, Rusawa, Dydnia i Temeszów, jak również ziemie leżące nad górnym Wisłokiem, z obowiązkiem ich zasiedlenia i służby wojskowej (na wyprawę wojenną mieli wystawiać 1 kopię i 2 łuczników). Młodszy z braci – Paweł, dziedzic Temeszowa był protoplastą rodziny Dydyńskich herbu Gozdawa. Od Piotra Węgra, dziedzica Boisk (dziś Zboiska) wywodzi się natomiast kilka innych rodzin pieczętujących się tym samym herbem. Piotr zmarł przed rokiem 1398, kiedy to dokonano rozgraniczenia wsi Boiska od wsi Niebieszczany. Właścicielem Boisk był bowiem wówczas Matiasz Węgier (zwany też Matiaszem Czarnym), jedyny syn Piotra. Matiasz z Boisk był człowiekiem zaradnym i przedsiębiorczym. Systematycznie powiększał też swój majątek. W 1419 r. Władysław Jagiełło nadał mu w dziedziczne posiadanie wieś Brzozowo. W 1424 r. Matiasz z Boisk został żupnikiem tyrawskim i urząd ten piastował do końca życia. W tym samym roku kupił części wsi Końskie i Witryłów. W 1425 r. król powierzył mu zadanie osadzenia na prawie niemieckim miasta Tyrawa (dziś Mrzyglód). U schyłku życia Matiasz Czarny był właścicielem 10 wsi. Zmarł w 1431 r. Był żonaty z Anną (jako wdowa była ona dożywotniczką w Nowotańcu), z którą miał córki Ewę, Helenę i Małgorzatę oraz synów Piotra, Jana i Jerzego².

Najstarszy z braci – Piotr z Boisk, otrzymał nominację na urząd chorążego sanockiego. Z żoną Małgorzatą miał tylko córkę Zuzannę, którą wydał za Jana Herburtę z Fulsztyna (nazywanego w źródłach

S. Uruski, A.A. Kosiński, A. Włodarski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej* [dalej: S. Uruski, *Herbarz*], t. V, Warszawa 1908, s. 233–235.

² Por. B. Paprocki, *op. cit.*, s. 294 (tu jednak błędne stwierdzenia, że przybyli z Węgier rycerze Piotr i Paweł byli potomkami mazowieckiej rodziny Giżyckich h. Gozdawa; jak również, że Paweł zmarł bezpotomnie); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 7–8; P. Dąbkowski, *Ziemia sanocka w XV stuleciu*, cz. 2, Lwów 1931, s. 2–5; A. Fastnacht, *Słownik historyczno-geograficzny ziemi sanockiej w średniowieczu*, oprac. A. Fastnacht-Stupnicka, A. Gąsiorowski, cz. 3, Kraków 2002, s. 270–271.

Janem Felsztyńskim). Zmarł w 1474 r. Jan (w przyszłości stolnik sanocki), średni syn Matiasza z Boisk, nazywany w źródłach Janem Balem, był protoplastą rodziny Balów h. Gozdawa. Przodkiem Humnickich był natomiast najmłodszy z braci – Jerzy, który w 1428 r. został zapisany na Uniwersytet Krakowski jako syn Macieja z Tyrawy. W 1435 r. synowie żupnika tyrawskiego dokonali podziału dóbr po ojcu. Piotr wziął Boiska, Wolice, Bukowsko i Zahoczewie, a Jan Bal i Jerzy objęli we wspólne posiadanie Brzozową, Nowotaniec, Terpiczów, Hoczew i Wisłoczek. Warto odnotować, że w dziale tym nie uwzględniono Humnisk, które również były własnością Matiasza z Boisk. W 1436 r. Jan Bal i Jerzy sprzedali odziedziczone po ojcu wójtostwo w Tyrawie. W tym samym roku Jerzy kupił sołectwo w Humniskach (od 1436 r. występuje jako wyłączny właściciel tej wsi), w roku 1437 wieś Górki, a w 1438 r. wieś Jędruszkowice. Stopniowo jednak Jerzy Matiaszowicz wyzbywał się swoich działów we wsiach, które trzymał wspólnie z bratem Janem. Temu ostatniemu odstąpił swoją połowę Brzozowa. Sprzedał też wieś Wisłoczek (ostatecznie przejął ją najstarszy z jego braci – Piotr). W 1449 r. Jerzy Humnicki kupił Birczę i Lipę z przyległościami i uzyskał zatwierdzenie tej transakcji przez króla Kazimierza. W 1459 r. otrzymał nominację na urząd podkomorzego przemyskiego. W 1463 r. został kasztelanem sanockim. Jerzy Matiaszowicz skupił w swoim ręku znaczny majątek. W chwili zawierania drugiego małżeństwa (w roku 1464) należało do niego miasto Nowy Bród (dziś Bircza) z wójtostwem i przedmieściem oraz wsie Korzeniec, Brzuska, Bircza (dziś Bircza Stara), Humniska, Górki, Wola Górecka, Wola, Rudawka, Brzeżawa, Wolica, Lipa, Leszczawa i Mała Lipa (dziś Lipa Górna). Miał także zapewne Witryłów (Jutryłów), Końskie, Nową Wieś, Sufczyne i Malawę (na wsiach tych dziedziczyli później jego synowie). W 1473 r. wziął w zastaw dużą sadzawkę we wsi Jurowce, jak również nabył (z prawem odkupu) wsie Srogów Dolny i Srogów Górny. Kasztelan sanocki zmarł w 1474 r. Żenił się dwukrotnie. Po raz pierwszy w 1441 r. z Anną (B. Paprocki twierdził, że pochodziła ona z możnego rodu Dębińskich ze Szczekocin h. Odrowąż, czego nie udało się jednak potwierdzić), której zabezpieczył 400 grzywien posagu i wiana. Jego drugą żoną została w roku 1464 Beata Jarosławska h. Leliwa (zm. p. 1478), córka kasztelana wojnickiego Rafała z Jarosławia i Wadowa (zm. 1441) oraz kasztelanki poznańskiej Anny z Szamotuł h. Nałęcz (zm. 1460), której opłacił 1400 grzywien posagu

i wiana na połowie swoich dóbr. Z pierwszego małżeństwa Jerzy Humnicki miał synów Jakuba i Jana oraz córki Jadwigę (w zakonie Reginę) i Barbarę (w zakonie Eufrozyne), którym w 1472 r. zabezpieczył po 20 złotych węgierskich rocznego dochodu. Z drugiego związku doczekał się jedynie syna Rafała³.

Jan, średni syn kasztelana sanockiego, został księdzem. Był dziekanem przemyskim (od 1460 r.) i kantorem krakowskim (od 1467 r.). W 1476 r. został administratorem diecezji przemyskiej. Zmarł najpewniej w 1480 r. Jego starszy brat Jakub w 1478 r. ożenił się z Anną Herburtówną h. własnego, córką Mikołaja, za którą wziął 300 grzywien posagu. W tym samym roku oprawił żonie 600 grzywien na wsiach Górki, Witryłów, Końskie i Wola Górecka. W 1485 r. Jakub dokonał podziału dóbr z przyrodnim bratem Rafałem. Ten ostatni musiał urodzić się wkrótce po ślubie rodziców, a więc około 1465 r., skoro można było przeprowadzić tę transakcję. Na mocy aktu podziałowego Jakubowi przypadło miasto Bircza z młynami i przedmieściami, Górki, Wola Górecka, Brzuska, Lipa, Stara Bircza, Korzeniec, Nowa Wieś, Sufczyzna i Malawa. W skład działu Rafała weszły natomiast Humniska, Witryłów, Końskie, Leszczawa, Brzeżawa, Rudawka i oba Srogowy z sadzawką. Starszy kasztelan sanocki, Jakub z Górek i Birczy (zm. p. 1498) był protoplastą rodziny Bireckich h. Gozdawa. Przodkiem Humnickich był natomiast Rafał. Wkrótce po objęciu samodzielnych rządów w Humniskach kupił on od dziedziców z Jurowiec za 4000 złotych węgierskich wsie Jurowce, Popiele, Raczkowa, Dębno oraz należące do nich części Srogowa Dolnego i Górnego. Najpewniej w 1494 r. Rafał Humnicki ożenił się z Barbarą z Paniowa h. Godziemba, córką Feliksa (Szczęsnego), kasztelana lwowskiego i hetmana koronnego oraz Krystyny, podobno krewnej króla Węgier Macieja Korwina. W dniu 2 grudnia 1494 r. potwierdził odebranie 1700 złotych węgierskich jej posagu i oprawił jej 3000 złotych węgierskich i 500 złotych na połowie swoich dóbr. Żonę zabezpieczył dodatkowo zapisem, w którym postanowił, że w razie jego śmierci będzie ona

³ B. Paprocki, *op. cit.*, s. 294 (tu jednak bardzo dużo błędów); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu m.in. nieprawdziwe stwierdzenie, że żoną Jerzego z Humnisk była Anna Szczekocka h. Odrowąż, kasztelanica lubelska); P. Dąbkowski, *op. cit.*, s. 6–7; F. Sikora, *Rafał z Jarosławia i Wadowa*, [w:] *Polski słownik biograficzny* [dalej: *PSB*], t. XXX, Wrocław 1987, s. 432–433; *Urzednicy województwa krakowskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1990, nr 855; A. Fastnacht, *op. cit.*, cz. 1, Brzozów 1991, s. 156–158; cz. 3, s. 271–273.

posiadać połowę dóbr, a gdyby powtórnie wyszła za mąż, krewni Rafała będą mogli objąć te dobra po wypłaceniu jej 3000 grzywien i 100 złotych wiana i oprawy. W 1496 r. Barbara Paniowska darowała mężowi trzecią część swojego posagu, oddalając od tej kwoty swoich braci i innych krewnych. W tym samym roku Rafał Humnicki objął urząd burgrabiego zamku krakowskiego. W 1508 r. zapłacił podatek z dóbr Humniska, Witryłów (Jutryłów), Końskie, Rudawka, Leszczawa i Brzeżawa w wysokości 15,5 grzywny i 7 groszy. W dniu 15 stycznia 1510 r. sprzedał urząd burgrabiego krakowskiego Janowi Włodkowi. W tym samym dniu otrzymał nominację na urząd wojskiego sanockiego, z którego ustąpił na jego rzecz Jakub Pieniążek z Witowic. Pan na Humniskach nie cieszył się jednak zbyt długo swoją nową godnością. Zmarł bowiem przed dniem 16 stycznia 1511 r., kiedy to nominację na opróżnione przez niego wojstwo sanockie otrzymał Maciej Wzdowski. Z małżeństwa z Barbarą Paniowską Rafał Humnicki pozostawił trzech synów: Stanisława, Jana i Jerzego. Wdowa wyszła ponownie za mąż za Stanisława Pieniążka h. Odrowąż. Żyła jeszcze w 1518 r.⁴

W chwili śmierci wojskiego sanockiego wszyscy jego synowie byli małoletni. W 1515 r. opłacili lub też raczej opłacono w ich imieniu podatek od 12 wsi będących wcześniej własnością ich ojca. Były to Humniska, Witryłów, Końskie, Twardego Wola (Brzeżawa), Leszczawa, Rudawka, Górki, Szczyrzykowa (Wola Górecka), Jurowce, Srogów Dolny, Popiele i Srogów Górny. Przez długi czas bracia Humniccy pozostawali w niedziale. Dopiero w 1531 r. przeprowadzili dział ojcowizny. Nie znamy niestety szczegółów tej transakcji. Wiemy jedynie, że Humniccy podzielili między siebie wsie Humniska, Witryłów, Końskie, Brzeżawę, Leszczawę (jako jej dziedzic od

⁴ Por. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie [dalej: AGAD], Metryka Koronna [dalej: MK] 24, k. 201v, 387v; B. Paprocki, *op. cit.*, s. 294 (tu m.in. błędne stwierdzenie, że Rafał Humnicki zginął na Bukowinie); *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego* [dalej: AGZ], wyd. K. Liske, A. Prochaska, t. XVI, Lwów 1894, s. 253–254, 267; *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym*, t. VII, cz. 1 (*Ziemie ruskie. Ruś Czerwona*), wyd. A. Jabłonowski, *Źródła dziejowe*, t. XVIII, cz. 1, Warszawa 1902, s. 117; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu starszeństwo synów Rafała Humnickiego w błędnej kolejności – Jan, Jerzy i Stanisław); M. Michalewiczowa, *Paniewski (Paniowski) Feliks (Szczęsny)*, [w:] *PSB*, t. XXV, Wrocław 1980, s. 127–129; *Urzędnicy województwa ruskiego XIV–XVIII wieku (ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka). Spisy* [dalej: *Urzędnicy ruscy*], oprac. K. Przyboś, Wrocław 1987, nr 2631; A. Fastnacht, *op. cit.*, cz. 1, s. 127–128, 158–161.

1531 r. występował Jan), Rudawkę, Górki i Wolę Górecką. Pięć kolejnych wsi, czyli Jurowce, Raczkowa, Srogów Dolny, Popiele i Srogów Górny, stanowić zaś miało nadal wspólną własność wszystkich braci. Jako współwłaściciele tych wsi, bracia Humniccy toczyli spory graniczne z sąsiadami. Jako strony pojawiali się więc na wyjazdowych sesjach sądów podkomorskich. Bywali też świadkami rozgraniczania dóbr innych ziemian. Wszyscy trzej bracia brali udział w tego typu posiedzeniach sądowych w dniach 29 sierpnia i 10 października 1531 r. oraz w dniu 30 października 1533 r. Na sesji sanockiego sądu podkomorskiego, który w dniu 28 maja 1538 r. dokonywał rozgraniczenia pięciu niepodzielonych wsi Humnickich z dobrami Pelków, pojawili się natomiast jedynie Jan i Jerzy, występując jako strony postępowania w imieniu własnym oraz trzech nieletnich bratanków, synów zmarłego Stanisława⁵.

O Janie Humnickim (zwanym Janem Seniore), średnim synu wojskiego sanockiego Rafała, wiemy stosunkowo niewiele. W 1531 i w 1552 r. został on odnotowany w protokołach sanockich sądów podkomorskich jako dziedzic Leszczawy. Można przypuszczać, że był jednym z licznych klientów i protegowanych potężnego pana na Tarnowie. W dniu 3 lutego 1549 r. na sejmie w Piotrkowie, uwzględniając prośbę kasztelana krakowskiego Jana Amora Tarnowskiego, Zygmunt August złożył formalną obietnicę nadania mu wojstwa sanockiego lub przemyskiego w przypadku zawakowania któregoś z tych urzędów. Ostatecznie jednak Jan Humnicki nie doczekał się królewskiej nominacji. W dniu 5 września 1554 r. uczestniczył w rozgraniczeniu dóbr tyczyńskich Rafała Pileckiego od posiadłości Jana Rzeszowskiego. W 1559 r. pożyczył znaczną sumę 4100 florenów Piotrowi Barziem z Odnowa. Zmarł przed dniem 20 sierpnia 1565 r. Adam Boniecki błędnie przypisał mu żony i dzieci jego bratanka Jana, syna Stanisława. W rzeczywistości Jan Senior nigdy się nie ożenił. Żył z konkubiną, która urodziła mu przynajmniej dwóch synów z nieprawego łoża. Bartosz Paprocki nazwał ich „mężami wybornymi” i podał, że nosili oni nazwisko Rudawskich. Informacje te znajdują potwierdzenie w źródłach. Jerzy Humnicki, najmłodszy syn wojskiego sanockiego Rafała, nie zapisał się w dziejach niczym szczególnym. Wraz z bratem Janem uczestniczył w wyjazdowych sesjach sanockiego sądu

⁵ Por. AGZ, t. XIX, Lwów 1906, s. 695–698, 700–703; *Polska XVI wieku...*, t. VII, cz. 1, s. 148; A. Fastnacht, *op. cit.*, cz. 1, s. 161.

podkomorskiego (po raz ostatni odnotowano jego obecność w dniu 5 września 1554 r.). W styczniu 1559 r. wykupił od Lubomirskich zastawioną im wcześniej wieś w ziemi sanockiej. Nie wiadomo, czy założył rodzinę. Na pewno jednak zmarł bezpotomnie. Nie żył już w dniu 20 sierpnia roku 1565. A. Boniecki błędnie przypisał mu żonę i dzieci jego bratanka Jerzego, syna Stanisława⁶.

Stanisław Humnicki był najstarszym synem wojskiego sanockiego Rafała. Jak już wiemy, zmarł między 1533 a 1538 r. B. Paprocki podał nieprawdziwą informację, że pełnił on urząd sędziego ziemskiego sanockiego. Stwierdził również, że żoną Stanisława była nieznana z imienia Rzeszowska h. Doliwa. Można założyć, że w tym drugim przypadku przywołany tu heraldyk nie popełnił błędu. O ile bowiem pisać o pierwszych pokoleniach omawianej rodziny wielokrotnie się mylił, o tyle w przypadku Humnickich żyjących w XVI stuleciu był już bardzo dobrze poinformowany. Jeśli przyjmiemy, że podana przez B. Paprockiego informacja o żonie Stanisława Humnickiego jest prawdziwa (a nie mamy powodu, żeby w to wątpić), to była ona zapewne córką Mikołaja z Żerkowa i Rzeszowa h. Doliwa, wnuczką kasztelana międzyrzeckiego Filipa Furmana z Niezamyśla i Żerkowa h. Doliwa oraz Anny z Dynowa i Rzeszowa h. Wieniawa (była ona córką Jana Gołego ze Strzałkowa i Goliszewa h. Wieniawa oraz Małgorzaty Kmicianki z Dynowa h. Szreniawa). Stanisław Humnicki pozostawił po sobie synów Jerzego, Stanisława i Jana. Miał również najpewniej córki Annę, która wyszła za mąż za nieznanego z imienia Pakoszowskiego z Pakoszkówki w ziemi sanockiej oraz Felicjanę, żonę Stanisława Dydyńskiego h. Gozdawa⁷.

⁶ Por. AGAD, MK 107, k. 252–254 (tu informacja o Zachariaszu, nieślubnym synu Jana Humnickiego Seniora); Archiwum Narodowe w Krakowie [dalej: ANK], *Castrensia Cracoviensia Inscriptiones* [dalej: CCI], nr 77, s. 1062–1063; nr 78, s. 60–63; Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie [dalej: CPAH], Sąd Grodzki Przemyski (1462–1784) [dalej: SGP], fond [f.] 13, opis [op.] 1, sygn. 34, s. 31–32 (tu bratankowie Jana Seniora jako jego spadkobiercy); B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; AGZ, t. XIX, s. 622, 627; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu powtórzone błędy A. Bonieckiego).

⁷ Por. B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395 (tu informacje powtórzone za B. Paprockim); A. Boniecki, *op. cit.*, t. V, Warszawa 1902, s. 131 i t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu brak jakichkolwiek informacji o Stanisławie Humnickim, synu Rafała); *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, cz. 2, z. 1, oprac. S. Chmielewski, K. Górską-Gołaską, T. Jurek, red. A. Gąsiorowski, Poznań 1988, s. 133; A. Fastnacht, *op. cit.*, cz. 1, s. 110–114.

Wszyscy trzej synowie Stanisława Humnickiego, Jerzy, Stanisław i Jan, w chwili śmierci ojca byli jeszcze małymi dziećmi. Wiemy to stąd, że kiedy w dniu 22 maja 1546 r. dokonano rozgraniczenia lasów leżących między dobrami Humnickich i Dydyńskich, Stanisław i Jan, ze względu na swoją małoletność, nie mogli złożyć przysięgi zatwierdzającej podjęte wówczas decyzje sądu podkomorskiego. Oznacza to, że jedynie Jerzy urodził się przed rokiem 1528, podczas gdy jego dwaj młodsi bracia przyszedli na świat już po tej dacie. W dniu 20 lipca 1565 r. Jerzy, Stanisław i Jan Humnicy, występując jako spadkobiercy stryja, Jana Seniora z Leszczawy, otrzymali w grodzie przemyskim zgodę na intromisję do dworu Stanisława Orzechowskiego z racji niespłaconego przez niego długu zaciągniętego u zmarłego. Z aktu tego wynika jednoznacznie, że Jan Senior nie pozostawił po sobie legalnego potomstwa. Możemy także śmiało założyć, że bezpotomnie zmarł również drugi stryj Humnickich, Jerzy, skoro nie wspomniano tu ani o nim samym, ani też o jego ewentualnym potomstwie⁸.

O Jerzym Humnickim, najstarszym synu Stanisława, wiemy stosunkowo niewiele. Na pewno urodził się on krótko przed rokiem 1528. Oprócz wspomnianych wyżej wspólnych wystąpień z młodszymi braćmi, w dniu 12 września 1552 r. był świadkiem rozgraniczenia należącej do Jana Seniora Leszczawy od Birczy i Łodzinki. Z działu dóbr z braćmi wziął Humniska, Witryłów (Jutryłów) i zapewne kilka innych wsi. Zdaniem B. Paprockiego, jego żoną była nieznana z imienia Wielopolska h. Starykoń, dziewięta, najmłodsza córka podstarościego bieckiego Jana Bochnara Wielopolskiego z Kłęczan, Gromnika i Gdowa oraz Konstancji Dydyńskiej z Jabłonicy Ruskiej h. Gozdawa. A. Boniecki daje mu za żonę Annę z Rychcic, myląc przy tym Jerzego z jego stryjem noszącym to samo imię. Jeśli założymy, że obaj autorzy mieli rację i Jerzy Humnicki był rzeczywiście dwukrotnie żonaty, to Anna z Rychcic była zapewne córką Jana Korytki h. Jelita, zwanego Rychcickim, krótkotrwałego (w latach 1539–1540) posiadacza dóbr dukielskich w województwie krakowskim. Nie znamy dokładnej daty śmierci Jerzego Humnickiego. Zmarł on prawdopodobnie przed rokiem 1583. Nie żył już na pewno w dniu 29 stycznia 1587 r. Jerzy z Humnisk pozostawił po sobie synów Stanisława, Rafała, Walentego i Andrzeja. B. Paprocki twierdzi, że miał również córki Annę,

⁸ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 34, s. 31–32; AGZ, t. XIX, s. 711.

żonę Maksymiliana Fredry h. Bończa, Zofię, żonę Mikołaja Tarnawskiego h. Sas (Paprocki błędnie przypisał mu urząd chorążego sanockiego), Elżbietę i Szczęsną⁹.

W dniu 29 stycznia 1587 r. Zbożny Skoruta skwitował Stanisława, Rafała i Walentego Humnickich, synów nieżyjącego już Jerzego, z kwoty 4000 florenów. Dnia 30 stycznia tego samego roku trzech wspomniani Humnicy, działając w imieniu własnym oraz nieletniego brata Andrzeja, wydierżawili swoją dziedziczną wieś Humniska Jakubowi Wrębskiemu na trzy lata za kwotę 6000 florenów. W tym samym dniu Wojciech Herbut potwierdził w grodzie przemyskim, że winien jest Stanisławowi i Rafałowi Humnickim 2000 florenów. W końcu stycznia 1588 r. wszyscy czterej bracia wydierżawili swoją wieś Witryłów (Jutryłów) Wojciechowi Młodeckiemu za 2000 florenów. Jak można przypuszczać, najstarszy z braci – Stanisław, nie żył już w początkach października 1589 r. Przed upływem kolejnych siedmiu lat zmarł zapewne również Walenty. W dniu 31 stycznia 1596 r. zjawili się bowiem w Przemyślu już tylko Rafał i Andrzej Humnicy, którzy złożyli w miejscowym grodzie oświadczenie, że winni są swojej siostrze Annie, wdowie po Maksymilianie Fredrze h. Bończa 2000 florenów. W dniu 6 lutego tego samego roku Rafał i Andrzej Humnicy zastawili Humniska za 8000 florenów Janowi Leszczyńskiemu. Działając wspólnie, jako bracia niedzielni, dokonali też w roku 1596 trzech innych wpisów do ksiąg grodzkich przemyskich¹⁰.

Starszy z braci, Rafał Humnicki był dość aktywny na lokalnej scenie politycznej. Cieszył się też dużym zaufaniem sanockiej szlachty. W latach 1606, 1607, 1612, 1613 i 1618 powierzano mu

⁹ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 53, s. 227 (tu Jerzy Humnicki wspomniany jako zmarły); sygn. 62, s. 206–207 (tu Anna z Humnisk, wdowa po Maksymilianie Fredrze); B. Paprocki, *op. cit.*, s. 110, 295; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395; t. IX, Lipsk 1842, s. 26; AGZ, t. XIX, s. 622; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8 (tu żona i synowie Jerzego przypisani błędnie jego stryjowi Jerzemu, synowi wojskiego sanockiego Rafała); t. XI, Warszawa 1907, s. 205; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu powtórzone błędy A. Bonieckiego i pomieszane starszeństwo synów Jerzego); *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 1, z. 4, oprac. J. Laberschek, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, J. Wiśniewski, Wrocław 1986, s. 627; cz. 2, z. 4, oprac. J. Kurtyka, J. Laberschek, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1991, s. 530–531.

¹⁰ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 53, s. 227–230, 441–452; sygn. 55, s. 385–389, 793–794 (tu Rafał zaciaga niewielką pożyczkę od Szymona Humnickiego), 2451–2452 (tu Rafał i Walenty pożyczają niewielką sumę od Jana Okrąglickiego); sygn. 62, s. 206–207, 249–250, 646–650, 735–736, 797–798.

funkcję poborcy podatków w ziemi sanockiej. W marcu 1614 r. Rafał Humnicki podpisał protest ziemian sanockich przeciwko podatkom uchwalonym przez sejm. W kwietniu 1619 r. protestował z kolei przeciwko powołaniu poborcy podatków dla ziemi sanockiej przez sejmik w Sądowej Wiszni, na którym obradowała jedynie szlachta z ziemi przemyskiej i lwowskiej, a szlachta sanocka nie była reprezentowana. Zapewne w 1605 r. Humnicki został mianowany podsędkiem ziemskim sanockim. W 1616 r., po śmierci Wojciecha Humnickiego, awansował na urząd sędziego ziemskiego sanockiego. Z urzędem tym odnotowany został w dniu 2 stycznia 1618 r. Zmarł przed 10 kwietnia 1620 r., kiedy to nominację na wakujący po nim urząd sędziego ziemskiego sanockiego otrzymał Mikołaj Kozłowski. Żoną Rafała Humnickiego (już w 1596 r.) była Jadwiga Turska z Małego Turska h. Gryf. Jak można przypuszczać, pozostawił on po sobie potomstwo. Rafał Humnicki zmarł w trakcie pełnienia funkcji egzaktora podatków w swojej rodzinnej ziemi. Nie zdążył więc przekazać podskarbiemu koronnemu pieniędzy z czopowego w wysokości 1500 złotych. O sumę tę instygator koronny pozwał jego spadkobierców, a ponieważ ci nie kwapili się z uregulowaniem należności, doszło do zajęcia dziedzicznej wsi sędziego sanockiego Witryłów (Jutryłów). Dobra te oddano podczasem przemyskiemu Piotrowi Świętopelkowi Bolestraszyckiemu, który z własnych pieniędzy uregulował należność wobec skarbu. Ten zaś w lipcu 1625 r. odstąpił tę wieś Adamowi Orzeckiemu¹¹.

Andrzej Humnicki, brat Rafała, sędziego ziemskiego sanockiego, najmłodszy syn Jerzego, przyszedł na świat w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych XVI stulecia. Ożenił się z Anną z Orska Dunikowską h. Awdaniec, córką Macieja *vel* Mateusza i Krystyny Ossolińskiej h. Topór. Żył jeszcze w marcu 1634 r., kiedy to osobiście dokonał wpisu do ksiąg grodzkich przemyskich. Nie żył już na pewno w styczniu 1640 r. Z małżeństwa z Anną Dunikowską miał syna Rafała i córkę Martę, która przed 1640 r. poślubiła Jana Gidzielskiego h. Poraj. Dzieci Andrzeja Humnickiego miały

¹¹ Por. AGAD, MK 166, k. 104–105; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 62, s. 333–337; sygn. 83, s. 1498–1501; *Volumina legum* [dalej: VL], wyd. J. Ohryzko, t. III, Petersburg 1859, s. 167; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395 (tu błędnie Elżbieta ze Żmigrodu Stadnicka jako żona Rafała Humnickiego); AGZ, t. XX (*Lauda sejmi-kowe*), t. I (*Lauda wiszeńskie 1572–1648 r.*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1909, s. 119, 126, 137, 139–140, 168, 178; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 133; *Urzednicy ruscy*, nr 2439 (tu Rafał podsędkiem w latach 1600–1614), 2497 (tu Rafał sędzią w latach 1618–1619).

prawo do części spadku po zmarłym bezpotomnie ich krewnym (wnuku Macieja *vel* Mateusza), Marcinie z Orska Dunikowskim. Jan Parys Drohojowski, nabywca dóbr spadkowych po Marcinie Dunikowskim, zaspokoił pretensje rodzeństwa kwotą 1333 złotych i 10 groszy. O Rafale Humnickim nie wiemy nic więcej. Jego losy nie były znane już w 1640 r., kiedy to zawierano szereg transakcji majątkowych związanych z przejęciem spadku po Marcinie Dunikowskim. Uznano wówczas prawa Rafała do części schedy, ale obok jego nazwiska pojawił się dopisek „si in vivus est”. Marta z Humnickich oraz Jan Gidzielski dość często pojawiali się w grodzie przemyskim, roborując tam zawierane przez siebie intercyzy. Już w marcu 1640 r. zawarli umowę ze skarbnikiem halickim Stanisławem Rzewuskim w sprawie dzierżawy wsi Kusienice (Kosienice) w ziemi przemyskiej. Małżonkowie Gidzielscy dysponowali stosunkowo dużymi sumami gotówki, którą lokowali na dobrach ziemskich. W roku 1647 za 5000 złotych wydzierżawili na pięć lat od Władysława Franciszka Drohojowskiego i jego żony Anny z Marchockich wieś Zabłocie z przyległościami. Kilka transakcji przeprowadzili również w 1655 r. W dniu 14 grudnia 1667 r. owdowiała już Marta z Humnisk Gidzielska sporządziła testament. Nie żyła już na pewno w marcu 1671 r. Zmarła bezpotomnie¹².

Stanisław Humnicki, średni syn Stanisława, brat Jerzego i stryj Rafała oraz Andrzeja, w młodości odbył podróż zagraniczną. Dnia 7 czerwca 1568 r. wraz z małoletnim Piotrem Herburtem, synem późniejszego kasztelana przemyskiego Mikołaja oraz Mikołajem Ostrowskim, późniejszym podsędkiem przemyskim, wpisał się do metryki Uniwersytetu w Ingolstadcie. B. Paprocki podaje, że pierwszą żoną Stanisława Humnickiego była nieznana z imienia Herburtowna z Fulsztyna h. własnego. Być może rzeczywiście, jak twierdził żyjący w owym czasie heraldyk, była ona córką Jana Herburta, kasztelana bełskiego, aczkolwiek brak o niej wzmianki w literaturze przedmiotu. Po raz drugi Stanisław Humnicki ożenił się z Barbarą Chodorowską h. Korczak i miał z nią czworo dzieci, synów Macieja i Jana oraz córki Elżbietę i Zofię. Humnicki zmarł przed

¹² Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 87, s. 554–557; sygn. 94, s. 1095–1100, 1326–1328, 1347–1349, 1368–1370; sygn. 107, s. 659–661, 667–671, 1188–1189; sygn. 125, s. 975–978; S. Barącz, *Archiwum WW. OO. Dominikanów z Jarosławia*, Lwów 1884, s. 118, 132; A. Boniecki, *op. cit.*, t. V, s. 86–87 i t. VIII, s. 9 (tu wzmianka o córce Andrzeja i Anny z Dunikowskich Marcie, żonie Jana Gidzielskiego z datą 1645); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu informacja, że Andrzej Humnicki miał jakoby córki Martę i Krystynę, opatrzone datą 1654).

1583 r., pozostawiając po sobie wdowę i nieletnie dzieci. Barbara z Chodorostawu Humnicka w końcu stycznia 1588 r. zaciągnęła dwie pożyczki na dość znaczną sumę 3300 florenów. Starszy syn Humnickich – Maciej, zmarł najpewniej młodo, bezżennie i bezpotomnie. Jan, młodszy syn Stanisława i Barbary, urodził się około 1580 r. Po gruntownych studiach humanistycznych został dworzaninem królewskim. Następnie służył wojewodzie sandomierskiemu Jerzemu Mniszchowi. Około 1604 r. ożenił się z Katarzyną Marianą Dobrynicką (Dobrzyniecką) h. Odrowąż, córką Jana i Heleny z Dobrostanian. Przeżył z nią zgodnie 32 lata. W 1609 r. po raz pierwszy pojawił się na zjeździe szlachty sanockiej. Uczestniczył osobiście w okazowaniach w latach 1617, 1621, 1622, 1623, 1624 i 1626. W latach 1618 i 1619 wysyłał natomiast pod Sanok swój poczet. Był dobrodziejem psalterzystów przy kościele katedralnym w Przemyślu. Jan i Katarzyna Humniccy doczekali się synów Aleksandra, Adama i Remigiana oraz córki Marianny. Wszystkie ich dzieci zmarły jednak za życia swojego ojca. Jan Humnicki zmarł 22 grudnia 1636 r. Wdowa ufundowała mu epitafium w katedrze przemyskiej. Katarzyna z Dobrynic Humnicka, dobrodziejka różnych instytucji kościelnych, ufundowała przemyskim psalterystom murowaną rezydencję. Zmarła w 1645 r.¹³

Jan Humnicki, trzeci, najmłodszy syn Stanisława, brat Jerzego i Stanisława, stryj Rafała, Andrzeja i Jana, urodził się zapewne

¹³ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 55, s. 66–71 (tu Barbara z Chodorowskich Humnicka); s. 2260–2262 (tu Jan Dobrynicki wyznacza posagi córkom Annie i Katarzynie); sygn. 60, s. 1091–1093 (tu Jan Humnicki potwierdza, że winien jest swojemu przyszłemu teściowi, Janowi Dobrynickiemu 940 florenów); sygn. 92, s. 1768–1771 (tu Katarzyna Humnicka roboruje intercyzę zawartą w 1638 r. z Jackiem Derszniakiem, starostą radoszyckim); sygn. 94, s. 1085–1087 (tu w dniu 11 I 1640 r. wdowa po Janie potwierdza zaciągnięcie pożyczki od kapituły katedralnej przemyskiej); B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; S. Starowolski, *Monumenta Sarmatorum*, Cracoviae 1655, s. 589–590; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395–396; AGZ, t. XX, s. 131, 162, 170, 179, 193, 200, 208, 213, 230; *Polacy na studiach w Ingolsztacie*, wyd. P. Czaplewski, Poznań 1914, s. 22; S. Barącz, *op. cit.*, s. 89 (tu informacja, że Katarzyna Marianna Dobrzyniecka, żona Jana Humnickiego, w styczniu 1606 r. dokonała kilku zapisów na rzecz przemyskich instytucji kościelnych); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VII, Warszawa 1904, s. 262 (tu wśród dzieci Jana Herburta, kasztelana bełskiego, brak córki, która mogłaby być żoną Stanisława Humnickiego) i t. VIII, s. 8, 10; R. Żelewski, *Herburt Mikołaj*, [w:] *PSB*, t. IX, Wrocław–Warszawa–Kraków 1960–1961, s. 448 (tu o Piotrze Herburtie); Z. Anusik, *Krąg rodzinny Katarzyny z Sienna Myszkowskiej, podczaszyny lubelskiej (zm. 1619). Studium genealogiczno-obyczajowe*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2020, R. XIX, nr 2, s. 254 (tu o Mikołaju Ostrowskim).

w pierwszej połowie lat trzydziestych XVI w. W 1568 r. rozliczył się z pożyczki zaciągniętej u Mikołaja Sienieńskiego. W dniu 23 lipca 1569 r. uzyskał kaduk po „niejakim Zachariaszu”, synu nieprawym swojego stryja Jana Humnickiego. W akcie królewskiego nadania został określony jako „dziedzic na Leszczawie” i „bratanek Jana Seniora z brata rodzzonego”. Jan Humnicki zmarł w stosunkowo młodym wieku. Nie żył już w roku 1573. Pierwszą żoną Jana była Katarzyna Chodorowska h. Korczak. Miał z nią synów Wojciecha i Stanisława oraz córkę, która zmarła w dzieciństwie. Po raz drugi ożenił się z Anną Sienieńską h. Dębno. Była ona zapewne córką kasztelana sanockiego Zbigniewa i wojewodzianki sandomierskiej Anny Tęczyńskiej h. Topór. Z drugiego małżeństwa Jan Humnicki pozostawił synów Szymona, Marcina i Jerzego oraz córkę Zofię, która została żoną Bartłomieja Biereckiego h. Gozdawa¹⁴.

Jak już wspomniano, Anna z Sienna, wdowa po Janie Humnickim była najpewniej córką kasztelana sanockiego Zbigniewa Sienieńskiego. Jej braćmi byli zatem Jan, kasztelan halicki, Mikołaj, podkomorzy sanocki, Stanisław i Zbigniew, podczaszy sanocki. Z Sienieńskimi z Rymanowa (po 1574 r. żyli już tylko Jan i Mikołaj) pozostawała niemal w stałym kontakcie i zawarła z nimi szereg różnych transakcji finansowych. Jako dożywotniczka na majątku męzowskim, na którym miała też zabezpieczony posag i wiano, zarządzała w imieniu synów i pasierbów dobrami pozostałymi po Janie Humnickim. Dysponowała sporą gotówką, co pozwalało jej udzielać licznych pożyczek sanockiej szlachcie. W styczniu 1586 r. wydzierżawiła Leszczawę Górną i Stupnicę swojemu pasierbowi Stanisławowi Humnickiemu. Drugi pasierb, Wojciech Humnicki wziął w tym samym czasie warendę Leszczawę Dolną i Nadycze (Nadzicze). W styczniu następnego roku Anna z Sienna oddała w dzierżawę Brzeżawę swojemu najstarszemu synowi Szymonowi. W kwietniu 1588 r. odkupiła za 6000 złotych od swojego pasierba Stanisława Humnickiego jego prawa do sukcesji we wsiach Leszczawa Górna i Stupnica. Zapewne w tym samym czasie lub też wkrótce potem dokonała ostatecznego podziału majątku po swoim mężu, przekazując w ręce pasierbów wsie Leszczawa Dolna,

¹⁴ Por. AGAD, MK 107, k. 252–254; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 36, s. 32–34; sygn. 39, s. 112–114; B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8 (tu żony i dzieci Jana błędnie przypisano jego stryjowi, Janowi Seniorowi); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233 (tu powtórzone błąd A. Bonieckiego).

Nadycze, Leszczawa Górna i Stupnica. W 1589 r. Anna z Sienieńskich Humnicka kupiła od Wojciecha i Stanisława Humnickich ich części spadku po zmarłym bezpotomnie w roku poprzednim jej synu Marcynie. W rejestrze poborowym ziemi sanockiej z roku 1589 w rękach Humnickich, a więc żyjących w owym czasie prawnuków wojskiego sanockiego Rafała, odnotowano 15 wsi. Były to: Humniska, Leszczawa, Brzeżawa, Górki, Jerzykowa Wola (Wola Górecka), Jutryłów (Witryłów), Końskie, Rudawka, Srogów Górny, Leszczawka, Grabowniczka, Raczkowa, Jurowce, Popiele i Srogów Dolny. W 1590 r. Szymon Humnicki zapisał matce, Annie z Sienna dożywocie na wsiach Leszczawa Górna, Stupnica, Lachawa, Sokołówka i Rososzka. Oznacza to, że w rejestrze poborowym z 1589 r. pominięto sześć wsi (jedną z Leszczaw, Nadycze, Stupnicę, Lachawę, Sokołówkę i Rososzki) stanowiących w owym czasie własność interesującej nas rodziny. Jak można sądzić, zapis na rzecz matki dokonany przez Szymona Humnickiego wynikał z faktu, że część swojego dotychczasowego uposażenia (wsie Brzeżawa, Górki i Wola Jerzykowa) przekazała ona w ręce swoich dorosłych już synów. W końcu grudnia 1593 r. Anna Humnicka sprzedawała część wsi Balice w ziemi przemyskiej (kupiła ją w 1589 r.) Andrzejowi Biereckiemu. Anna z Sienna żyła jeszcze w roku 1607, kiedy to wspierała swojego wnuka, Gabriela Biereckiego w jego sporze z macochą, Zofią z Drohojowskich, drugą żoną nieżyjącego już Bartłomieja Biereckiego¹⁵.

Wojciech Humnicki był starszym synem Jana i jego pierwszej żony, Katarzyny Chodorowskiej. Urodził się zapewne w pierwszej połowie lat sześćdziesiątych XVI w. W semestrze letnim 1575 r. wraz z bratem Stanisławem zapisał się na studia w Uniwersytecie Krakowskim. W styczniu 1586 r. wydzierżawił od swojej macochy, Anny

¹⁵ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 40, s. 10–11, 385–387; sygn. 41, s. 23–25; sygn. 50, s. 755–759; sygn. 51, s. 919–925; sygn. 53, s. 5–7, 384–386, 760–761, 971–974, 1007–1010, 1472–1474, 1492–1493, 1630–1632; sygn. 54, s. 918–924, 943–950; sygn. 55, s. 808–810, 863–864, 909–912, 1115–1120 (tu Anna z Sienna kupuje część wsi Balice w ziemi przemyskiej), 1153–1154, 1187–1189, 2160–2165; sygn. 56, s. 881–884, 894–897, 1080–1083; sygn. 59, s. 1291–1294 (tu Humnicka sprzedaje część Balic); *Polska XVI wieku...*, t. VII, cz. 1, s. 51; J. Drohojowski, *Kronika Drohojowskich*, cz. 2 (*Summaryusz aktów*), Kraków 1904, s. 65, 89; F. Kiryk, *Sienieński Zbigniew z Sienna i Rymanowa*, [w:] *PSB*, t. XXXVII, Warszawa–Kraków 1996–1997, s. 192–193 (tu brak wzmianki o Annie, ale trudno się dziwić, skoro autor nie znał najmłodszego syna kasztelana sanockiego, też Zbigniewa, podczaszego sanockiego, jego żonę, Annę z Kormanic uczynił drugą żoną kasztelana, a córkę podczaszego, Zofię, córką jej dziadka z drugiego małżeństwa).

z Sienna Humnickiej na trzy lata wsie Leszczawę Dolną i Nadycze (Nadzicze) za kwotę 3000 złotych. W lutym 1587 r. scedował prawa do należnej sobie kwoty 1900 złotych Stanisławowi Stadnickiemu, kasztelanowi sądeckiemu. W czerwcu tego samego roku wraz z bratem Stanisławem odprzedał swoje prawa do części spadku po Katarzynie z Fulsztyna Herburtównie, drugiej żonie nieżyjącego już kasztelana halickiego Sebastiana z Chodorostawu Żórawińskiego, wojskiemu lwowskiemu Kasprowi Wasczyńskiemu. W lutym 1589 r. pożyczył 250 złotych od swojego brata przyrodniego Szymona Humnickiego. W dniu 31 sierpnia tego samego roku dokonał podziału dóbr po ojcu z młodszym bratem Stanisławem. Wziął wówczas Leszczawę Dolną ze starym dworem oraz Nadycze. Zobowiązał się także do wypłacenia młodszemu bratu 400 złotych, co miało doprowadzić do wyrównania wartości obu działów. Prawdopodobnie w roku 1596 Wojciech Humnicki otrzymał urząd podsędka ziemskiego sanockiego (jako podsędek wystąpił w dniu 21 stycznia 1597 r.). W roku 1598 był poborcą podatków w ziemi sanockiej. W 1605 r. awansował na urząd sędziego ziemskiego sanockiego. W grudniu tego samego roku Wojciech Humnicki najechał zbrojnie na wieś Graziowa, która była własnością Jadwigi z Fredrów, wdowy po referendarzu koronnym Janie Tomaszu Drohojowskim. W dniu 11 stycznia 1606 r. sędzia ziemski sanocki został pozwany za zajazd i rany zadane zarządcy tego majątku przez pokrzywdzoną wdowę i jej syna Mikołaja Drohojowskiego. Egzaktorem podatków z rodzinnej ziemi wybierano Humnickiego jeszcze w roku 1609 i 1612. Był on właścicielem Leszczawy Dolnej, Nadycza i zapewne kilku innych wsi. Zmarł w 1616 r. Żoną sędziego ziemskiego sanockiego Wojciecha Humnickiego była (już w czerwcu 1587 r.) Elżbieta Stadnicka h. Szreniawa, córka Stanisława Mateusza i jego drugiej żony, Barbary Zborowskiej h. Jastrzębiec. Po śmierci Wojciecha wdowa rezydowała w Leszczawie Dolnej. Skłócona z miejscowym proboszczem, za wszelką cenę starała się usunąć go z parafii. Dochodziło przy tym do gorszących scen opisanych barwnie przez Władysława Łozińskiego. Kasper Niesiecki twierdzi, że Elżbieta ze Stadnickich Humnicka była dobrodziejką przemyskiego kolegium jezuitów. Zmarła w 1623 r. Małżeństwo Wojciecha i Elżbiety Humnickich było bezdzietne¹⁶.

¹⁶ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 51, s. 922–925; sygn. 53, s. 1007–1010, 1012–1014, 1558–1563; sygn. 55, s. 791–793, 941–948; VL, t. II, Petersburg 1859, s. 385, 477 (tu błędnie z urzędem wojskiego sanockiego); K. Niesiecki, *op. cit.*,

Stanisław Humnicki był młodszym synem Jana i Katarzyny Chodorowskiej. Urodził się zapewne krótko przed 1565 r. W semestrze letnim 1575 r. wraz z bratem Wojciechem zapisał się na studia w Uniwersytecie Krakowskim. Powróciwszy w rodzinne strony, zależny finansowo od swojej macochy, Anny z Sienieńskich Humnickiej, zaciągał niewielkie pożyczki (po 100 złotych) od sanockich ziemian. W styczniu 1586 r. był już jednak na tyle zamożny, że wydzierżawił od wdowy po swoim ojcu na trzy lata wsie Leszczawa Górna i Stupnica za znaczną już kwotę 4000 złotych. W czerwcu 1587 r. wraz z bratem Wojciechem ustąpił na rzecz Kaspra Waszczyńskiego ze swoich praw do spadku po Katarzynie z Herburów Sebastianowej Żórawińskiej. W kwietniu 1588 r. odprzedał za 6000 złotych wdowie po swoim ojcu, Annie z Sienna Humnickiej swoje prawa do sukcesji we wsiach Leszczawa Górna i Stupnica. Latem 1589 r. Stanisław Humnicki ożenił się z Elżbietą Skorucianką h. Korczak, córką Ludwika i Elżbiety z Paniowskich h. Godziemba, wdową po Piotrze Kłofasie h. Janina, matką trzech córek z pierwszego małżeństwa. Oprawił jej 5000 złotych posagu i wiana na połowie swoich dóbr. W dniu 31 sierpnia tego samego roku dokonał wspomnianego już podziału dóbr po ojcu z bratem Wojciechem. Wziął wówczas Leszczawę Górna z nowym dworem i Stupnicę. Ponieważ jednak już wcześniej sprzedał te wsie swojej macosze, wkrótce potem dał jej zgodę na intromisję w te dobra. Przez jakiś czas Stanisław Humnicki przebywał w Warszawie (tu w grudniu 1590 r. zaciągnął pożyczkę w wysokości 200 złotych). Być może został dworzaninem królewskim. To mogłoby tłumaczyć jego nominację na urząd sędziego ziemskiego sanockiego (odnotowano go z tym urzędem w 1601 r.). Było to o tyle zaskakujące, że Humnicki nie angażował się wcale w życie polityczne swojej ziemi. Jak się wydaje, urząd sędziego objął on już około 1596 r. Gdyby nadanie tego urzędu nastąpiło później, oznaczałoby to bowiem,

t. IV, s. 395–396 (tu błędnie Elżbieta ze Stadnickich jako żona Rafała Humnickiego); AGZ, t. XX, s. 104, 130, 137; *Album studiosorum Universitatis Cracoviensis*, t. III (*Ab anno 1551 ad annum 1606*), ed. A. Chmiel, Cracoviae 1904, s. 97; J. Drohojowski, *op. cit.*, cz. 1, Kraków 1904, s. 76; cz. 2, s. 73; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233; W. Łoziński, *Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII wieku*, t. I (*Czasy i ludzie*), wyd. 5, Kraków 1957, s. 102; *Urzednicy ruscy*, nr 2438 (tu Wojciech podsędkiem w latach 1597–1600), 2496 (tu Wojciech sędzią ziemskim w latach 1605–1614); Z. Pietrzyk, *Stadnicki Stanisław Mateusz*, [w:] *PSB*, t. XLI, Warszawa–Kraków 2002, s. 424.

że wbrew powszechnie obowiązującemu zwyczajowi, obsadzono urząd sędziego z pominięciem urzędującego podsędka sanockiego, którym był ówczesnie starszy brat Stanisława, Wojciech. Sędzia ziemski sanocki Stanisław z Humnisk zmarł w 1605 r. Elżbieta ze Skorutów Humnicka najpewniej przeżyła męża. Nie mamy żadnych pewnych informacji o dzieciach sędziego ziemskiego sanockiego, ale jest możliwe, że pozostawił on po sobie potomstwo¹⁷.

Szymon Humnicki był najstarszym synem Jana i jego drugiej żony, Anny z Sienieńskich. Przyszedł na świat najpewniej w połowie lat sześćdziesiątych XVI stulecia. Już w styczniu 1587 r. ożenił się z Jadwigą Krasicką h. Rogala (26. tego miesiąca zeznali wzajemne dożywocie), córką nieżyjącego już Aleksego, wojskiego przemyskiego i jego pierwszej małżonki, Barbary z Nowego Miasta. Wziął za nią przynajmniej 2000 złotych posagu (do wypłacenia Szymonowi takiej właśnie sumy zobowiązał się stryj Jadwigi, wojski przemyski Marcin Krasicki). Zaraz po ślubie najstarszego syna Anna z Sienna Humnicka wydzierżawiła na trzy lata jemu i jego świeżo poślubionej żonie wieś Brzeżawę za 4000 złotych. W roku 1590 Szymon Humnicki zapisał matce wspomniane już wcześniej dożywocie na pięciu wsiach w ziemi sanockiej. Poczynając od 1589 r., dość często pojawiał się w grodzie przemyskim, gdzie roborował różnego rodzaju umowy. Bywał dłużnikiem i wierzycielem na kwoty oscylujące wokół 1000–2000 złotych. W dniu 20 marca 1596 r. złożył w grodzie sanockim w imieniu szlachty swojej ziemi protestację przeciwko obiorowi posła na sejm dokonanemu w Sądowej Wiszni. W dniu 26 sierpnia 1599 r. otrzymał nominację na urząd wojskiego sanockiego. W dniu 10 września 1607 r. podpisał uchwały wiszeńskiego sejmiku deputackiego. W marcu 1616 r. został wybrany poborcą w ziemi sanockiej. W latach 1621 i 1623 osobiście stawał w okazowaniach pod Sanokiem. W styczniu 1624 r. zapisał 1000 złotych przemyskim dominikanom. Po śmierci przyrodniego brata Wojciecha i wdowy po nim, Elżbiety ze Stadnickich, Szymon Humnicki objął w posiadanie (splacając zapewne innych spadkobierców) Leszczawę Dolną z Nadyczami

¹⁷ Por. AGAD, MK 135, k. 876v–877v; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 49, s. 122–124, 1449–1452; sygn. 50, s. 1237–1239; sygn. 51, s. 919–922; sygn. 53, s. 1558–1563; sygn. 54, s. 918–924, 943–950; sygn. 55, s. 863–864, 917–924, 941–948, 1888–1891; sygn. 60, s. 865–867 (tu Stanisław Humnicki jako wierzyciel Mikołaja Sienieńskiego, syna Jana, kasztelana halickiego); *Album studiosorum...*, t. III, s. 97; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233; *Urzednicy rusczy*, nr 2495 (tu Stanisław sędzią ziemskim w latach 1601–1605).

(Nadziczami) i skupił w swoich rękach większość ojcowizny. Oprócz tych dwóch wsi miał bowiem również Leszczawę Górną, Stupnicę, Brzeżawę i Leszczawkę. W latach dwudziestych i na początku lat trzydziestych XVII w. Szymon Humnicki przeprowadził szereg transakcji ze swoimi dorosłymi już dziećmi. W 1629 r. uczestniczył w zawieraniu umów przedmażeńskich swoich synów, Stanisława i Samuela. W dniu 5 marca tego roku darował Stanisławowi Brzeżawę. W 1630 r. zastawił za 5000 złotych swojej córce, Zofii Starzechowskiej Leszczawę Dolną i Nadycze, ale zaraz wziął obie te wsie w dzierżawę, która była przedłużana do 1634 r. W 1632 r. ustąpił synowi Janowi Leszczawę Górną i Stupnicę. W początkach maja 1634 r. dziedzicem Leszczawy Dolnej i Nadycza (Nadzicza) był już Samuel Humnicki, który obie te wsie właśnie wtedy wydzierżawił siostrze, Zofii Starzechowskiej na trzy lata za 3300 złotych, z tym zastrzeżeniem, że 200 złotych z tej sumy przekaże ona żyjącemu jeszcze ojcu. Szymon Humnicki, który wycofał się całkowicie z życia publicznego, a prywatnie jako rezydent pozostawał na utrzymaniu swoich dzieci, żył jeszcze w dniu 28 października 1638 r. Daty jego śmierci nie znamy. W małżeństwie z Jadwigą z Krasickich miał córki Elżbietę i Zofię oraz synów Samuela, Stanisława i Jana¹⁸.

Elżbieta Humnicka, córka Szymona i Jadwigi z Krasickich, przed 1615 r. została wydana za starostę kokenhauskiego, w przyszłości podkomorzego koronnego Zygmunta Kazanowskiego h. Grzymała (ok. 1563–1634). W dniu 26 maja 1615 r. mąż uzyskał dla niej prawo wspólności na dzierżawie krośnieńskiej. Małżeństwo było bezdzietne. Nie jest pewne, czy Elżbieta przeżyła swojego znacznie starszego męża. Zofia Humnicka, siostra Elżbiety, została żoną podkomorzycą lwowskiego Jana Starzechowskiego h. Nieczuja. Jako

¹⁸ Por. AGAD, MK 143, k. 191v–192; Archiwum Państwowe w Przemyślu [dalej: APP], Archiwum Zamku Leskiego Krasickich [dalej: AZLK], sygn. 197, s. 13–16, 18–19, 21–23, 25–26, 35–36, 38–40, 42–45; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 53, s. 5–9, 12–17, 35–37; sygn. 55, s. 895–896, 1129–1132, 1153–1156; sygn. 57, s. 647–649; sygn. 62, s. 255–256, 266–268, 500–502, 785–786, 1605–1606, 1785–1787; sygn. 81, s. 235–238, 256–259; sygn. 83, s. 414–418; sygn. 84, s. 836–840, 1398–1400; sygn. 85, s. 241–242, 267–274, 1697–1700, 1780–1784, 2416–2418, 2487–2489; sygn. 86, s. 140–142, 570–572, 1209–1211; sygn. 92, s. 1900–1902; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 396 (tu Szymon wspomniany tylko jako poborca ziemi sanockiej w 1616 r.); AGZ, t. XX, s. 99, 127, 193, 209; S. Barącz, *op. cit.*, s. 95–96; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9 (tu jedynie Elżbieta i Jan jako dzieci Szymona Humnickiego); t. XII, Warszawa 1908, s. 169; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu informacje zaczerpnięte z herbarza A. Bonieckiego); *Urzednicy ruscy*, nr 2640.

wdowa po nim została odnotowana w dniu 28 kwietnia 1623 r. Mogła jednak owdowieć znacznie wcześniej. Ze Starzechowskim miała syna Stanisława. W latach 1630–1634 Zofia trzymała w zastawie za kwotę 5000 złotych należące do swojego ojca wsie Leszczawa Dolna i Nadycze (Nadzicze). Nie weszła jednak w ich realną posesję, gdyż wydzierżawiła ojcu obie wspomniane wioski. W 1634 r. sytuacja uległa zmianie, gdyż Szymon Humnicki przekazał tymczasem obie wsie synowi Samuelowi, od którego dzierżawiła je teraz Zofia Starzechowska. Na dzierżawie utrzymała się do połowy lat czterdziestych XVII w. W 1643 r. popadła w spór z Samuelem, który próbował usunąć ją z należących do niego wsi. Humnicki przegrał jednak sprawę przed sądem grodzkim przemyskim, który uznał, że Starzechowska ustąpi z dóbr dopiero po wygaśnięciu terminu ich dzierżawy. Zofia z Humnickich, wdowa po Janie Starzechowskim, żyła jeszcze w dniu 9 lipca 1652 r., kiedy to zawarła umowę ze swoim najmłodszym bratem Janem. Data jej śmierci nie jest znana¹⁹.

Samuel Humnicki był najstarszym synem wojskiego sanockiego Szymona i Jadwigi z Krasickich. Jak można sądzić, jako jedyny z braci odbył studia zagraniczne. W dniu 22 czerwca 1617 r. wpisał się do księgi nacji polskiej Uniwersytetu w Padwie. Po powrocie do kraju został wysłany przez ojca na dwór królewicza Władysława, którego marszałkiem był jego szwagier, Zygmunt Kazanowski. Samuel reprezentował swoją ziemię jako poseł sanocki na sejmach zwykłym i nadzwyczajnym w 1626 r. W dniu 13 marca 1626 r. otrzymał nominację na urząd podstolego sanockiego. Nie dysponując własnymi dobrami ziemskimi, w latach 1626–1628 zaciągnął pożyczki (500, 1000 i 3000 złotych) od ojca. W dniu 7 sierpnia 1628 r. podpisał laudum sejmiku wiszeńskiego. W październiku 1629 r. ożenił się z Potencjanną Krzywczycką h. Topór, córką Aleksandra. W 1634 r. ojciec przekazał Samuelowi wsie Leszczawa Dolna i Nadycze (Nadzicze), a on wydzierżawił je swojej siostrze, Zofii z Humnisk Starzechowskiej. Dzierżawa ta była potem sukcesywnie przedłużana. Na

¹⁹ Por. AGAD, MK 157, k. 58–59; APP, AZLK, sygn. 197, s. 13–16, 18–19, 21–23, 25–26, 35–36, 38–40, 42–48, 60–61; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 83, s. 414–418; sygn. 85, s. 2297–2299; sygn. 86, s. 138–140, 1209–1211; sygn. 87, s. 862–864; sygn. 104, s. 1898–1900; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9 (tu tylko Elżbieta, natomiast brak informacji o Zofii); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu podobnie, tylko informacje o Elżbiecie); A. Przyboś, *Kazanowski Zygmunt*, [w:] *PSB*, t. XII, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966–1967, s. 260; I. Kaniewska, *Starzechowski Stanisław*, [w:] *ibidem*, t. XLII, Warszawa–Kraków 2003–2004, s. 390 (tu mąż Zofii, Jan Starzechowski z nieprzysługującym mu urzędem podstolego sanockiego).

sejmie 1633 r. został powołany do komisji do wyznaczenia granic z Węgrami, Śląskiem, Brandenburgią i Pomorzem. W lipcu 1634 r. podstoli sanocki wydzierżawił od Jana Przedbora Koniecpolskiego za 27 000 złotych wsie Rudziniec, Gęś, Romaszki, Dawidów, Romaniki i Cederaki w ziemi mielnickiej województwa podlaskiego. Jak się wydaje, Koniecpolski nie mógł samodzielnie dysponować tymi dobrami, gdyż znajdowały się one w zastawnym posiadaniu wojewody sandomierskiego Mikołaja Firleja. Niemniej jednak Samuel objął w realne posiadanie wspomniane wyżej wioski. Wkrótce zresztą doszło do gwałtownych sporów między obu kontrahentami (Koniecpolski usiłował odebrać Humnickiemu wydzierżawione dobra przed wygaśnięciem terminu dzierżawy), którzy składali na siebie skargi do sądu grodzkiego w Lublinie. W 1636 r. podstoli sanocki toczył spór ze swoim szwagrem, podstarościm chełmskim Janem Krzywczyskim o zwrot posagu i wyprawy zmarłej bezpotomnie Potencjanny. Można przypuszczać, że próba pozyskania przez Samuela osiadłości na Podlasiu miała bezpośredni związek z jego drugim małżeństwem z Zofią z Niemirów h. Gozdawa, córką Stanisława, wojewody podlaskiego i Ewy Mogilnickiej. W pełni uzasadnione wydaje się zatem przypuszczenie, że pierwsza żona podstolego sanockiego zmarła przed rokiem 1634. W czerwcu 1640 r. Samuel Humnicki wziął za 18 000 złotych w zastaw od starosty knyszyńskiego Mikołaja Ossolińskiego wsie Trzcieniec, Krywe i Roztoka w ziemi przemyskiej (z terminem wykupu w 1643 r.). W 1643 r. wraz z żoną, Zofią z Niemirowa, podjął nieudaną próbę usunięcia siostry, Zofii z Humnisk Starzechowskiej z dzierżawy wsi Leszczawa Dolna i Nadycze (Nadzicze) przed upływem terminu jej zakończenia. Sanockie dobra podstolego nie były duże. W 1640 r. w obu Leszczawach (Dolnej Samuela i Górnej jego brata Jana) były zaledwie 4 łany kmiece. W czerwcu 1653 r. obaj bracia Humnicy wraz z dwoma innymi ziemianami wystawili jednego jeźdźca na popisie żołnierza łanowego ziemi sanockiej (łącznie mieli więc w swoich dobrach 12 łanów kmiecych). W maju 1661 r. Samuel Humnicki sprzedał (formalnie dokonał donacji) Leszczawę Dolną z dworem i folwarkiem oraz Nadycze (Nadzicze) za 9000 złotych bratu Janowi. Zmarł najpewniej w 1661 r. lub też na początku roku następnego. W małżeństwie z Zofią Niemirówną doczekał się syna Stanisława oraz córek Ewy i Jadwigi²⁰.

²⁰ Por. AGAD, MK 173, k. 278–278v; Archiwum Państwowe w Lublinie [dalej: APL], Lubelskie grodzkie, Relacje [dalej: LGR], nr 63, k. 768v–769; nr 64, k. 691v,

Stanisław Humnicki, jedyny syn Samuela i Zofii Niemirówny, zmarł jeszcze za życia ojca. W roku 1661 podstoli sanocki zapisał 500 złotych na wsi Leszczawa Dolna klasztorowi Franciszkanów w Krośnie z obowiązkiem odprawiania mszy za duszę nieżyjącego syna. Jadwiga, jedna z dwóch córek Samuela i Zofii z Niemirowa, została, zdaniem A. Bonieckiego, żoną niejakiego Mikołaja Dadźboga. Jak się wydaje, Dadźbóg to raczej drugie imię męża Jadwigi, a nie jego nazwisko. W każdym bądź razie, dalsze losy tej córki podstolego sanockiego nie są znane. Ewa Humnicka, druga córka Samuela i Zofii Niemirówny, wyszła za mąż za Macieja Zadorskiego h. Wieniawa. Jej mąż pochodził z Wielkopolski. Urząd marszałka orszańskiego zawdzięczał swojemu protektorowi, Michałowi Kazimierzowi Radziwiłłowi, w którego służbie pozostawał. Zadorski doglądał interesów wojewody wileńskiego w Przemyślu (Radziwiłł od roku 1658 był tu starostą). W związku z tym przebywał wraz z żoną w tym mieście i zawierał różnego rodzaju umowy z miejscową szlachtą, co znalazło odzwierciedlenie w aktach grodu przemyskiego. Losy Macieja i Ewy Zadorskich po roku 1672 nie są znane²¹.

704v, 733–733v; nr 65, k. 353v–354; APP, AZLK, sygn. 197, s. 46–48, 60–61; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 84, s. 838–840, 1398–1400; sygn. 85, s. 241–242, 2487–2489; sygn. 86, s. 570–572; sygn. 87, s. 862–864; sygn. 92, s. 919–920, 1403–1406; sygn. 94, s. 1648–1650, 1781–1789; sygn. 107, s. 1234–1236; sygn. 112, s. 708–713; VL, t. III, s. 881; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 396 (tu jako nieznany podstoli sanocki, komisarz do granic od Węgier w 1633 r.); AGZ, t. XX, s. 221, 233, 266; t. XXI (*Lauda sejmikowe*), t. II (*Lauda wiszeńskie 1648–1673*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1911, s. 132; *Archiwum nacji polskiej w Uniwersytecie Padevskim*, wyd. H. Barycz, Wrocław 1971, s. 56; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10 (tu tylko informacje o córkach) i t. XIII, Warszawa 1909, s. 34; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233–234 (tu córka Ewa oraz syn Mikołaj Dadźbóg); J. Wiśniewski, *Niemira Stanisław*, [w:] PSB, t. XXII, Wrocław 1977, s. 802; *Urzednicy ruscy*, nr 2460 (tu podstoli sanocki od 13 III 1626 r. do 30 VI 1653 r.); *Rejestr poborowy ziemi sanockiej z 1640 roku* [dalej: *Rejestr sanocki*], wyd. Z. Budzyński, K. Przyboś, Rzeszów 1998, s. 64; Z. Anusik, *Starosta lubelski Zbigniew Firlej (zm. 1649) i jego testament z dnia 31 grudnia 1648 roku. Karta z dziejów rodziny Firlejów herbu Lewart od połowy XVI do połowy XVII wieku*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2025, R. XXIV, nr 1, s. 277 (tu o pozyskaniu przez Mikołaja Firleja w 1624 r. wsi Rudzieniec z przyległościami).

²¹ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 124, s. 1793–1795, 2764–2767, 2835–2842; sygn. 125, s. 413–433, 570–573, 851–854; sygn. 126, s. 516–519, 988–990; sygn. 127, s. 1382–1384; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10 (tu o obu córkach, ale brak informacji o synu); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu jedynie córka Ewa, a Mikołaj Dadźbóg jako syn Samuela); W.L. Antoniewicz, *Klasztor franciszkański w Krośnie*, Lwów 1910, s. 12.

Stanisław Humnicki był drugim synem wojskiego sanockiego Szymona i Jadwigi z Krasickich. Dnia 10 marca 1621 r. zapisał się na studia w Uniwersytecie Krakowskim. W murach tej uczelni nie zabawiał jednak zbyt długo. Już w 1622 r., a następnie w roku 1626, w zastępstwie ojca stawiał się bowiem na okazaniach szlachty sanockiej. W początkach marca 1629 r. ożenił się z Jadwigą Grabińską, córką Jana i Zofii Prostyskiej. W dniu 5 marca tego roku opłacił żonie 11 000 złotych na połowie swoich dóbr. Tego samego dnia małżonkowie zeznali wzajemne dożywocie, ojciec Stanisława, Szymon Humnicki, darował synowi Brzeżawę z wszystkimi przyległościami, a brat Jadwigi, Grzegorz Grabiński zobowiązał się do przekazania szwagrowi 10 000 złotych należnego siostrze posagu. Wkrótce potem (w czerwcu tego samego roku) Stanisław zaciągnął niewielkie pożyczki (po 1000 złotych) od siostry, Zofii z Humnisk Starzechowskiej i Anny ze Starzechowskich Gostomskiej. W 1630 r. kupił od księdza Mikołaja Krasickiego niewielką część wsi Posada Nowomiejska w ziemi przemyskiej. Odprzedał ją jednak w 1636 r. stolnikowi sanockiemu Janowi Krasickiemu. W 1631 r. Stanisław Humnicki zatwierdził zapis ojca (1000 złotych) na rzecz klasztoru Dominikanów w Przemyślu zabezpieczony na wsiach Brzeżawa i Leszczawka i zobowiązał się do przekazywania zakonnikom 80 złotych rocznie. W 1634 r. pożyczył 1000 złotych swojemu bratu ciotecznemu, Gabrielowi Biereckimu, pisarzowi ziemskiemu przemyskiemu. W roku 1638 pożyczył 2000 złotych starszemu bratu Samuelowi. W 1645 r. Stanisław Humnicki zapisał 3000 złotych dominikanom z Przemyśla, zabezpieczył tę kwotę na wsiach Brzeżawa i Leszczawka oraz zobowiązał się dawać zakonnikom 240 złotych rocznie. Był już wówczas wojskim sanockim. W czerwcu 1648 r. został wybrany jednym z sędziów kapturowych dla ziemi sanockiej. W październiku tego roku obrano go marszałkiem zjazdu szlachty sanockiej zebranej na pospolite ruszenie. W dniu 15 grudnia 1648 r. uczestniczył w sejmiku szlachty ruskiej w Przemyślu. W czerwcu 1653 r. uczestniczył w zjeździe pod Sanokiem, gdzie podjął się, wraz z Władysławem Drohojowskim, dokonać popisu żołnierza łanowego. W czerwcu roku 1658 Stanisław Humnicki uczestniczył w sejmiku szlachty ruskiej w Sądowej Wiszni, gdzie został wybrany jednym z sędziów sądu skarbowego ziemi sanockiej. Na sejmie 1659 r. powołano go (z błędnym imieniem Wojciech) do komisji do rozgraniczenia Węgier i Siedmiogrodu z ziemią

przemyską i sanocką. W 1640 r. Stanisław Humnicki opłacił pobór z 8 łanów kmiecych (5 w Brzeżawie i 3 w Leszczawce). Tyle samo wykazał w 1653 r. Dysponował jednak sporą gotówką, skoro mógł pożyczyć staroście knyszyńskiemu Mikołajowi Ossolińskiemu 26 000 złotych. Zmarł około 1660 r. Z małżeństwa z Jadwigą Grabińską pozostawił córkę Barbarę oraz synów Szymona i Jerzego²².

Barbara Humnicka była jedyną córką wojskiego sanockiego Stanisława i Jadwigi z Grabińskich. W marcu 1655 r. została wydana przez ojca za Jacka (Hiacynta) Leszczyńskiego h. Korczak. Wniosła mu 5000 złotych posagu. Po owdowieniu została zakonnicą w klasztorze Dominikanek w Przemyślu. Zmarła po 6 marca 1670 r. Szymon Humnicki był starszym synem Stanisława i Jadwigi Grabińskiej. Był właścicielem Brzeżawy. Dysponował sporym zasobem gotówki. W 1665 r. zastawił Brzeżawę Marcinowi Konopackiemu i jego żonie Reginie z Butkiewiczów za 4000 złotych. W 1667 r. ponownie zastawił tę wieś Konopackim, tym razem za 3000 złotych. W 1669 r. pożyczył Kacprowi Wojarowskiemu, sędziemu ziemskiemu przemyskiemu 10 000 złotych. W czerwcu 1669 r. wysłał zastępstwo na popis szlachty sanockiej pod Jabłonicą. Trzymał w zastawie należące do braci Jerzego i Stanisława Ossolińskich wsie Jamna Dolna i Trójca w ziemi przemyskiej. Był ożeniony z Katarzyną Giżowską. Zmarł bezpotomnie przed dniem 6 marca 1670 r. Jerzy Humnicki, młodszy syn wojskiego sanockiego Stanisława i Jadwigi Grabińskiej, nie zapisał się w dziejach niczym szczególnym. W marcu 1667 r. skwitował brata Szymona z 2000 złotych, a sam został skwitowany z 2200 złotych przez Stanisława Leszczyńskiego. W czerwcu 1669 r. wystawił poczet, ale osobiście nie uczestniczył w popisie szlachty sanockiej pod Jabłonicą. Ożeniony był z Teofilą Prusinowską h. Topór. Podobnie jak starszy brat, zmarł bezpotomnie przed dniem 6 marca 1670 r.²³

²² Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 85, s. 1697–1700, 1780–1787, 1789–1792, 2297–2301, 2416–2418; sygn. 86, s. 96–99; sygn. 87, s. 543–545, 864–866; sygn. 89, s. 534–536; sygn. 92, s. 1165–1168, 1403–1405; sygn. 107, s. 646–648; sygn. 123, s. 950–958; VL, t. IV, Petersburg 1859, s. 294; AGZ, t. XX, s. 201, 230; t. XXI, s. 15–16, 20, 38, 44, 53, 131–132, 134, 238; *Album studiosorum...*, t. IV (*Continens nomina studiosorum ab anno 1607 ad annum 1642*), ed. G. Zathej adiutus ab H. Barycz, Cracoviae 1950, s. 75; S. Barącz, *op. cit.*, s. 96, 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10 (tu tylko Wojciech, wojski sanocki w 1659 r.); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu informacja, że Stanisław, wojski sanocki w 1658 r., miał synów Szymona i Jerzego); *Rejestr sanocki*, s. 64; *Urzędnicy ruscy*, nr 2642 (tu daty sprawowania urzędu 25 I 1648 – 26 VI 1658).

²³ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 107, s. 648–652, 656–658; sygn. 119, s. 188–189, 195–198, 241–243; sygn. 121, s. 1466–1468; sygn. 123, s. 945–958; sygn. 125, s. 557–564; AGZ, t. XXI, s. 513.

Jan Humnicki był trzecim, najmłodszym synem Szymona, wojskiego sanockiego i Jadwigi z Krasickich. W semestrze zimowym roku akademickiego 1620/1621 zapisał się na studia w Uniwersytecie Krakowskim. W 1632 r. ojciec przekazał mu w dziedzictwo wsie Leszczawa Górna i Stupnica. Najpewniej w tym samym czasie Jan ożenił się z Marianną z Grabek Grabkowską h. Jastrzębiec. W 1633 r. roborował kilka transakcji w grodzie krakowskim. Pożyczył 10 000 złotych od Jana Grabkowskiego (ojca lub brata jego żony Marianny) i za taką samą kwotę wziął w zastaw od miecznika koronnego Jana Zebrzydowskiego wieś Żabiec w powiecie wiślickim. W 1638 r. Jan Humnicki zawarł umowę kończącą wcześniejsze spory z bratem Samuelem. W 1640 r. roborował w grodzie przemyskim intercyzę zawartą pod zakładem 4000 złotych z Maryną z Prostyni Tarnawiecką. W czerwcu 1648 r. został wybrany jednym z sędziów sądu kapturowego dla ziemi sanockiej. W początkach grudnia 1648 r. pojawił się na zjeździe pod Sanokiem, później zaś (15. tego miesiąca) uczestniczył w sejmiku szlachty województwa ruskiego, który w związku z powstaniem Bohdana Chmielnickiego wyjątkowo obradował nie w Sądowej Wiszni, a w Przemyślu. W czerwcu 1653 r. wraz z bratem Samuelem i dwoma innymi ziemianami wystawił jednego jeźdźca na popisie żołnierza łanowego ziemi sanockiej. W czerwcu roku 1658 na sejmiku w Sądowej Wiszni został wybrany (podobnie jak jego starszy brat Stanisław, wojski sanocki) jednym z sędziów sądu skarbowego ziemi sanockiej. W 1661 r. kupił od brata Samuela za 9000 złotych wsie Leszczawa Dolna i Nadycze. Prawdopodobnie w tym samym roku, po śmierci Samuela, uzyskał nominację na urząd podstolego sanockiego. Jako podstoli uczestniczył w dniu 26 października 1662 r. w sejmiku w Sądowej Wiszni, gdzie ponownie wybrano go do sądu skarbowego ziemi sanockiej. Jan Humnicki, podstoli sanocki zmarł w 1663 r. Z małżeństwa z Marianną Grabkowską miał córki Mariannę, Annę i podobno Barbarę oraz synów Jacka (Hiacynta), Adama, Józefa i Jana. Wdowa po Janie żyła jeszcze w 1671 r.²⁴

²⁴ Por. ANK, CCI, nr 237, s. 706–719; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 92, s. 405–406; sygn. 94, s. 1774–1776; sygn. 104, s. 1453–1456; sygn. 109, s. 1557–1558; sygn. 112, s. 708–713; sygn. 119, s. 117–122; sygn. 120, s. 1609–1611; sygn. 125, s. 1104–1105; AGZ, t. XXI, s. 15, 20, 44, 53, 132, 232, 364; *Album studiosorum...*, t. IV, s. 75; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9 (tu wśród dzieci Jana brak córek Marianny i Anny); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu błędna data śmierci – 1661 r., a wśród dzieci tylko synowie Adam, Józef i Jan); *Urzędnicy ruscy*, nr 2462 (tu podstoli sanocki od 26 X 1662 r.).

Marianna Humnicka była najstarszą córką podstolego sanockiego Jana i Marianny Grabkowskiej. W marcu 1652 r. ojciec wydał ją za Pawła Trzecieckiego. Anna Humnicka była dużo młodszą siostrą Marianny. Dopiero w lutym 1667 r., a więc cztery lata po śmierci ojca, została żoną Jerzego Rzewuskiego h. Krzywda. Miała z nim córkę Franciszkę, która w maju 1688 r. poślubiła Adama Drohojowskiego h. Korczak. O Barbarze, trzeciej córce Jana i Marianny z Grabek Humnickich, wspomnianej przez A. Bonieckiego, nic więcej nie wiadomo²⁵.

Jacek (Hiacynt) Humnicki był najstarszym synem Jana, podstolego sanockiego i Marianny z Grabkowskich. W 1663 r. otrzymał urząd cześnika sanockiego. W dniu 10 stycznia 1665 r. awansował na urząd podstolego sanockiego. W czerwcu 1667 r. został wybrany deputatem do sądu ziemskiego i urzędu grodzkiego sanockiego. W marcu 1669 r. ożenił się z Anną Wojakowską h. Brochwicz, córką Kacpra, sędziego ziemskiego przemyskiego i Izabeli ze Stawskich. W dniu 29 marca tego roku oprawił posąg i wiano żony w wysokości 20 000 złotych na połowie swoich dóbr. W maju tego roku Jacek Humnicki został wybrany strażnikiem chorągwi pospolitego ruszenia ziemi sanockiej, a następnie uczestniczył w popisie tego oddziału pod Jabłonicą. W grudniu 1673 r. został wybrany sędzią sądów kapturowych ziemi sanockiej. W sierpniu 1677 r. był marszałkiem sejmiku elekcyjnego, który dokonał wyboru kandydatów do pisarstwa ziemskiego sanockiego. Był posłem ziemi sanockiej na sejm zwyczajny, który obradował w Grodnie na przełomie 1678 i 1679 r. W roku 1679 był jednym z deputatów powołanych do formowania piechoty łanowej w ziemi sanockiej. Był właścicielem części wsi Łodzinka, którą w kancelarii królewskiej uważano za część domeny. W roku 1680 zyskał poparcie sejmiku wiszeńskiego, który domagał się uznania tej wsi za dobra szlacheckie. W 1683 r. Jacek Humnicki wszedł do komisji mającej dopilnować ufortyfikowania miasta Krosna. W 1685 r. został podsędkiem sanockim. W lipcu tego roku przyznano mu arendę szeleżnego w ziemi sanockiej (na jeden rok) za ryczałtową sumę 3000 złotych. Podsędek sanocki zmarł w pierwszych tygodniach 1688 r. W początkach marca tego roku wakujące po nim podsędkostwo otrzymał bowiem w Grodnie

²⁵ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 104, s. 1453–1456; sygn. 119, s. 119–122; J. Drohojowski, *op. cit.*, cz. 1, s. 144; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9.

dotychczasowy podstoli Kazimierz Wolski. Jacek Humnicki nie pozostawił po sobie potomstwa²⁶.

Adam Humnicki był drugim synem podstolego sanockiego Jana i Marianny Grabkowskiej. W grudniu 1670 r. został wybrany jednym z sędziów skarbowych dla ziemi sanockiej. W grudniu 1673 r. został sędzią sądów kapturowych swojej ziemi. W roku 1679 był jednym z deputatów (podobnie jak jego brat Jacek) powołanych do formowania piechoty łanowej w ziemi sanockiej. Od roku 1683 używał (najpewniej uzurpowanego) tytułu stolnika czernihowskiego. W tym samym roku wszedł do komisji mającej nadzorować prace przy fortyfikowaniu miasta Krosna. W lipcu 1685 r. sejmik wiszeński przyznał mu arendę szeleżnego w ziemi sanockiej (na jeden rok) za ryczałtową sumę 3000 złotych. W grudniu 1687 r. został jednym z deputatów do sądów ziemskiego i grodzkiego ziemi sanockiej. W 1690 r. był sędzią skarbowym dla swojej ziemi, a w lipcu 1696 r. został raz jeszcze powołany do sądów kapturowych na czas bezkrólewia po śmierci Jana III Sobieskiego. W tym samym roku uczestniczył w elekcji Augusta II i oddał swój głos wraz z województwem ruskim. W dniu 5 kwietnia 1705 r. sporządził testament, w którym dokonał niewielkich zapisów na rzecz instytucji kościelnych, a resztę majątku rozdzielił między żonę, Barbarę ze Strusiów (Strusów) i brata Józefa. Prawdopodobnie zmarł bezpotomnie²⁷.

²⁶ Por. AGAD, MK 204, k. 102v–103; MK 363, k. 109v–110 (tu powtórna nominacja na urząd podstolego sanockiego z datą 23 III 1665 r.); MK, Sigillata 14, s. 93; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 121, s. 1746–1752; sygn. 125, s. 104–108; AGZ, t. XXI, s. 451, 504, 513, 559; *ibidem*, t. XXII (*Lauda sejmikowe*), t. III (*Lauda wiszeńskie 1673–1732 r.*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1914, s. 2, 90, 96, 110, 135, 166; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IX, s. 384; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Jacek jako Jacenty, cześnik sanocki w 1661 r., syn Szymona i Katarzyny Giżowskiej); *Urzednicy ruscy*, nr 2209, 2448, 2463.

²⁷ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 119, s. 117–119; sygn. 124, s. 2509–2512; sygn. 125, s. 1072–1076, 1104–1108; AGZ, t. XXI, s. 559; *ibidem*, t. XXII, s. 2, 110, 166, 186, 203, 246, 286; *Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektorów Jana Kazimierza roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764, najjaśniejszych Królów Polskich, Wielkich Książąt Litewskich, itd.* [dalej: *Elektorów poczet*], wyd. O. Zaprzaniec z Siemuszowej Pietruski, Lwów 1845, s. 118; S. Barącz, *op. cit.*, s. 167–168; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9 (tu Adam, syn podstolego Jana, błędnie jako cześnik trembowelski w 1695 r.); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Adam jako cześnik trembowelski w 1696 r. i stolnik czernihowski); *Urzednicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV–XVIII wieku. Spisy*, oprac. E. Janas, W. Kłaczewski, Kórnik 2002,

Józef Humnicki był trzecim synem podstolego sanockiego Jana i Marianny Grabkowskiej. W marcu 1669 r. odstąpił bratu Janowi wieś Pawłokoma w ziemi sanockiej. W czerwcu tego samego roku uczestniczył w popisie szlachty sanockiej pod Jabłonicą. W marcu 1670 r. kupił od Chrzastowskich Bartkówkę w ziemi sanockiej. W 1673 r. został wybrany do sądów skarbowych swojej ziemi. W sądach tych zasiadał również w latach 1687 i 1702. Jako rotmistrz walczył w bitwie pod Chocimiem (11 listopada 1673 r.). W 1683 r. był członkiem komisji mającej nadzorować fortyfikowanie Krosna. W 1690 r. był sędzią sądu skarbowego w Przemyślu. W 1685 r. sejmik wiszeński powierzył mu funkcję dzierżawcy czopowego w ziemi sanockiej od 15 sierpnia 1686 do 15 sierpnia 1687 r. za ryczałtową sumę 18 000 złotych. W 1690 r. został skwitowany z tej dzierżawy. W 1695 r. wziął udział w zerwanym sejmiku w Sądowej Wiszni. W 1697 r. był posłem województwa ruskiego na elekcję. W 1702 r. ponownie wziął w dzierżawę czopowe w ziemi sanockiej (od 1 października 1702 do 1 października 1703 r.) za sumę 30 000 złotych. Prawdopodobnie w 1685 r. Józef Humnicki otrzymał nominację na urząd łowczego sanockiego. W dniu 12 marca 1688 r. nadano mu wakujący po śmierci jego brata Jacka urząd podstolego sanockiego. Urzędu tego jednak albo nigdy nie objął, albo też szybko z niego zrezygnował. W latach 1690–1695 tytułowany był bowiem jedynie łowczym sanockim. Najpewniej wkrótce po 1695 r. zrezygnował i z tego urzędu na rzecz najmłodszego brata Jana. Na sejmie elekcyjnym w 1697 r. Józef Humnicki wystąpił bowiem bez żadnego tytułu. W dniu 15 listopada tego roku otrzymał nominację na urząd stolnika żydaczowskiego. W październiku 1702 r. odnotowano go z tą godnością na sejmiku wiszeńskim. Warto jednak zaznaczyć, że w tym samym czasie tytułu stolnika żydaczowskiego używało oprócz niego również przynajmniej pięciu innych szlachciców. W 1684 r. Józef Humnicki ożenił się z Zofią Drohojowską h. Korczak, córką Stanisława i Konstancji Marchockiej h. Ostoja, wdową po Janie Skorucie, z którym miała trójkę dzieci. W dniu 3 marca 1684 r. Józef zapisał swojej przyszłej żonie 4000 złotych, a w dniu 10 maja tego roku małżonkowie zeznali

nr 1501 (warto tu odnotować, że w latach 1683–1705 tytułu stolnika czernihowskiego używało przynajmniej 24 szlachciców); B. Popiołek, *Woli mojej ostatniej testament ten... Testamenty staropolskie jako źródło do historii moralności XVII i XVIII wieku*, Kraków 2009, s. 156 (tu, wymagająca jednak dodatkowej weryfikacji, informacja, że Adam Humnicki pozostawił po sobie córkę Konstancję, zamężną Parczewską).

wzajemne dożywocie. Po otrzymaniu 12 000 złotych posagu, Zofia z Drohojowa Humnicka w dniu 19 lutego 1687 r. dokonała abrenuncjacji z dóbr ojczystych i macierzystych. Józef Humnicki zmarł po roku 1702. Z małżeństwa z Zofią Drohojowską pozostawił syna Tomasza²⁸.

Jan Humnicki był czwartym, najmłodszym synem podstolego sanockiego Jana i Marianny z Grabkowskich. W marcu 1669 r. kupił od brata Józefa Pawłokomę w ziemi sanockiej. W przeciwieństwie do swoich starszych braci, w ogóle nie uczestniczył w życiu politycznym swojej ziemi. Nie bywał ani na sejmikach, ani na okazowaniach. W dniu 13 marca 1688 r. otrzymał nominację na urząd łowczego sanockiego po awansie brata Józefa na podstolstwo sanockie. Ponieważ jednak Józef Humnicki nadal używał tytułu łowczego sanockiego, Jan mógł faktycznie objąć ten urząd dopiero po roku 1695. W 1697 r. jako łowczy sanocki wziął udział w elekcji Augusta II. Jan Humnicki ożenił się z Potencjanną Romerówną h. Jelita. Miał z nią synów Antoniego i Stanisława. Owdowiała Potencjanna z Romerów wyszła po jego śmierci po raz drugi za męża za Józefa Kuleszę h. Ślepowron²⁹.

Marcin Humnicki był średnim synem Jana i Anny z Sienieńskich. W 1574 r. był jeszcze małoletni i pozostawał pod opieką matki. W 1584 r. odbył podróż zagraniczną w towarzystwie swojego brata ciotecznego, Wiktoryna Sienieńskiego, syna nieżyjącego już Mikołaja, podkomorzego przemyskiego. W dniu 30 października tego roku obaj wpisali się do metryki Uniwersytetu w Ingolstadcie.

²⁸ Por. AGAD, MK, Sigillata 14, s. 93; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 119, s. 117–119; sygn. 121, s. 1742–1746, 1749–1751; sygn. 123, s. 1436–1437, 1457–1464; sygn. 124, s. 2511–2512; sygn. 125, s. 53–54, 1072–1076, 1104–1110; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 396 (tu Józef z błędnym imieniem Krzysztof jako mąż Zofii Drohojowskiej i ojciec Tomasza); AGZ, t. XXI, s. 513, 559; t. XXII, s. 26, 166, 172, 181, 203, 239, 241, 278, 382–383; *Elektorów poczet*, s. 118; J. Drohojowski, *op. cit.*, cz. 1, s. 144; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Józef jedynie jako uczestnik elekcji 1697 r.); *Urzędnicy ruscy*, nr 1542, 2292, 2496 (tu Józef łowczy sanocki 1685–1688, podstoli sanocki 1688–1697, stolnik żydaczowski 1697–1702).

²⁹ Por. AGAD, MK, Sigillata 14, s. 93; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 119, s. 117–119; sygn. 121, s. 1742–1746; sygn. 124, s. 2511–2512; sygn. 125, s. 1072–1076, 1104–1108; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VIII, Lipsk 1841, s. 137–138; *Elektorów poczet*, s. 118; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9–10 (tu Jan w dwóch miejscach, pierwszy raz jako mąż Potencjanny Romerówny, a drugi raz jako łowczy sanocki i uczestnik elekcji 1697 r.); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Jan tylko jako uczestnik elekcji Augusta II); *Urzędnicy ruscy*, nr 2293 (tu Jan Humnicki jako łowczy sanocki w latach 1688–1697).

Nic więcej o Marcinie Humnickim nie wiadomo. Nie żył on już w dniu 6 kwietnia 1588 r. Nie był żonaty i nie pozostawił po sobie potomstwa³⁰.

Jerzy Humnicki był najmłodszym synem Jana i Anny Sienieńskiej. Urodził się najpewniej w drugiej połowie lat sześćdziesiątych XVI w. W styczniu 1591 r. pożyczył 600 złotych od Jana Fredry. W 1595 r. z błahego powodu sprowokował spór z posesorem Jaćmierz, kasztelanem wiślickim Janem Ligezą z Bobrku. Próbował nawet dokonać zbrojnego najazdu na Jaćmierz, ale odwiódł go od tego jego brat cioteczny, Samuel Sienieński. W początkach lutego roku 1596 Jerzy Humnicki zawarł umowę ze swoim starszym bratem Szymonem pod zakładem 2500 złotych. Kilka dni później sprzedał swoje dziedziczne wsie Górki i Szyszkową Wolę (Wolę Górecką) Janowi Bączalskiemu. W dniu 26 października 1599 r. Jerzy Humnicki otrzymał nominację na urząd podstolego sanockiego. Używał tego tytułu w roku 1605, kiedy to roborował umowę z referendarzem koronnym Janem Tomaszem Drohojowskim. Przed dniem 15 września 1610 r. zrezygnował jednak z podstolstwa sanockiego na rzecz Andrzeja Stano z Nowotańca. W późniejszych latach Jerzy Humnicki, który dysponował sporymi zasobami pieniężnymi, dokonywał licznych transakcji kupna-sprzedaży dóbr ziemskich. W 1620 r. kupił od Marcina Stadnickiego, kasztelana sanockiego wieś Wołodź. W czerwcu 1621 r. wziął w zastaw od Wojciecha i Krzysztofa Śrzedzińskich wsie Koropacz i Romanówka w ziemi lwowskiej za 5500 złotych. Kupił też od Anny Potockiej, żony Wojciecha Śrzedzińskiego, wieś Potok (ziemia lwowska). W tym samym roku Jan Drozdeński zastawił mu za 1200 złotych część wsi Leśniowce. W owym czasie Jerzy określany był w źródłach jako dziedzic na Lutkowie (koło Radymna). W marcu 1623 r. Humnicki wziął w zastaw od Jana Fredry za 5500 złotych wieś Chodorówkę, a ten sam Fredro wraz z żoną, Krystyną Mielecką kupił od niego za 5000 złotych wieś Płoną. W styczniu 1624 r. marszałek wielki koronny Mikołaj z Podhajec Wolski zastawił Jerzemu za 6600 złotych wieś Iskań w ziemi sanockiej. W sierpniu 1625 r. Jerzy scedował ten zastaw Sebastianowi Zakrzewskiemu. W tym samym roku pożyczył 4800 złotych Stefanowi Bolestraszyckiemu.

³⁰ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 40, s. 386–387; sygn. 41, s. 23–25; sygn. 54, s. 946–950; B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; *Polacy na studiach...*, s. 27; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 8; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 233.

W 1628 r. zastawił wieś Kalnicę Stanisławowi Kicińskiemu. W lutym 1629 r. Jerzy Humnicki pożyczył 10 000 złotych małżonkom Jakowowi i Annie z Oryńca Derszniakom. W listopadzie 1630 r. udzielił im następnej pożyczki w wysokości 4000 złotych. W latach 1621, 1626 i 1629 Jerzy Humnicki stawiał się osobiście na okazowaniach pod Sanokiem. W latach 1630, 1632 i 1633 wysyłał natomiast poczet na okazowania szlachty ziemi lwowskiej i żydaczowskiej, która zbierała się pod Lwowem. Humnicki żenił się trzykrotnie. Imienia i nazwiska jego pierwszej żony nie znamy. Jego drugą żoną była Zofia Starzechowska h. Nieczuja, córka podkomorzego lwowskiego Stanisława i Anny Tarłówny h. Topór, wojewodzianki lubelskiej. Wniosła mu ona w posagu wsie Lipa, Podsuche i Wola Lipska. Po raz trzeci ożenił się Jerzy w 1616 r. z Elżbietą z Zimnej Wody Leśniowską h. Gryf, córką Krzysztofa, wojskiego żydaczowskiego, dziedziczką Glinnej i Nawarii w ziemi lwowskiej. W roku 1627 ufundowała ona kościół w rodzinnej Nawarii. Jerzy Humnicki zmarł przed 24 kwietnia 1634 r. Wdowa po nim stawiała poczet na okazowaniach pod Lwowem w latach 1634 i 1637. Z pierwszego małżeństwa Humnicki pozostawił syna Mikołaja. Z drugą żoną miał synów Stefana i Aleksandra oraz córki Krystynę i Hannę. Jego trzecie małżeństwo było bezdzietne³¹.

Mikołaj Humnicki był jedynym synem Jerzego Humnickiego z jego pierwszego małżeństwa. W dniu 15 kwietnia 1624 r. zastępował na okazowaniu pod Sanokiem nieobecnego tam ojca. W lutym 1629 r. roborował w grodzie przemyskim umowę zawartą z Jackiem Derszniakiem. Intercyza ta miała niewątpliwie związek z pożyczką

³¹ Por. AGAD, MK 143, k. 230v–231; Zbiór Anny z Potockich Ksawerowej Braniczkiej, nr 73, s. 25–26; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 40, s. 386–387; sygn. 41, s. 23–25; sygn. 57, s. 5–6; sygn. 62, s. 266–268, 491–495; sygn. 81, s. 734–745, 1105–1111; sygn. 83, s. 187–194, 294–301, 1578–1581, 1584–1586; sygn. 85, s. 733–737, 1724–1731; sygn. 86, s. 1026–1028; AGZ, t. XX, s. 153, 194, 230, 272, 284, 315, 351, 356, 405; B. Paprocki, *op. cit.*, s. 295; K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IV, s. 395 (tu Jerzy jako mąż Elżbiety Leśniowskiej); t. VI, Lipsk 1841, s. 30; K. Stadnicki, *Rodowody domu Stadnickich herbu Szreniawa od 1386–1866*, Lwów 1857–1861, s. 8; J. Drohojowski, *op. cit.*, cz. 2, s. 67; W. Łoziński, *op. cit.*, t. I, s. 202 (tu Ligeza, posesor Jaćmierza, z błędnym imieniem Andrzej); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 9 (tu Jerzy jako mąż Elżbiety Leśniowskiej, fundatorki kościoła w Nawarii) i t. XIV, Warszawa 1911, s. 119; *Urzednicy ruscy*, nr 2456; I. Kaniewska, *op. cit.*, s. 390; Z. Anusik, *Kasztelana sandomierskiego Mikołaja Spytki Ligezy (ok. 1563–1637) sprawy rodzinne i majątkowe. Przyczynek do genealogii i dziejów gorzyckiej linii rodziny Ligezów herbu Półkozic*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2022, R. XXI, nr 1, s. 90–91 (tu więcej informacji o Janie Ligezie, posesorze Jaćmierza w 1595 r.).

udzieloną w tym samym czasie przez Jerzego Humnickiego Derszniakowi i jego małżonce. W kwietniu 1630 r. Mikołaj zobowiązał się do spłacenia pożyczki w wysokości 2000 złotych, którą zaciągnął u Jacka Derszniaka. Dalsze losy Mikołaja Humnickiego nie są znane³².

Hanna Humnicka była młodszą córką Jerzego Humnickiego i jego drugiej żony, podkomorzanki lwowskiej Zofii Starzechowskiej. W dniu 10 kwietnia 1623 r. ojciec wyznaczył jej posag w wysokości 1000 złotych. Nic więcej o niej nie wiemy. Krystyna Humnicka była starszą córką Jerzego i Zofii Starzechowskiej. W kwietniu 1623 r. została wydana przez ojca za Aleksandra Starzyckiego h. Ostoja (10. tego miesiąca małżonkowie zeznali wzajemne dożywocie). Wniosła mężowi 4000 złotych posagu. Aleksander Starzycki i Krystyna z Humnickich doczekali się sześciu synów: Ignacego, Jerzego, Karola, Aleksandra, Wojciecha i Stefana. Krystyna zmarła przed 2 czerwca 1655 r. Jej mąż żył jeszcze w dniu 17 września 1659 r., kiedy to zaaprobował sporządzony przez siebie testament³³.

Aleksander Humnicki był młodszym synem Jerzego i Zofii ze Starzechowskich. W grudniu roku 1621 wstąpił do przemyskiego klasztoru Dominikanów. Jego ojciec zapisał wówczas konwentowi kwotę 865 złotych, zabezpieczonych na dobrach, które wniosła mu w posagu matka Aleksandra. Zgodę na tę transakcję wyrazili: ówczesna żona Jerzego, Elżbieta z Zimnej Wody Leśniowska oraz starszy brat Aleksandra, Stefan. Po śmierci ojca bracia zawarli umowę, na mocy której Stefan miał corocznie przekazywać młodszemu bratu kwotę 200 złotych na jego potrzeby. W 1648 r. Aleksander Humnicki był już przeorem klasztoru Dominikanów w Przemyśle. We wrześniu 1655 r. scedował na przemyski konwent należną sobie sumę 200 złotych, którą po śmierci Stefana wypłacali mu corocznie jego spadkobiercy. W 1661 r. Aleksander Humnicki, przeor przemyskich dominikanów występował w głośnym procesie, jaki obrońcy pokrzywdzonej rodziny Zgórskich (Zgur-skich) wytoczyli Walentemu Fredrze i Mikołajowi Ossolińskiemu. Chodziło w nim o to, że Fredro zarzucił pięciorgu dzieciom własnej siostry Doroty nieszlachectwo i na tej podstawie uzyskał królewski kaduk na ich duży majątek. Ponieważ trzech bracia Zgórscy byli

³² Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 85, s. 1742–1744; sygn. 86, s. 528–530; AGZ, t. XX, s. 212.

³³ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 83, s. 294–301; sygn. 107, s. 1239–1241; sygn. 110, s. 847–849.

zakonnikami (dwaj dominikanami w Przemyślu, a jeden jezuita), do akcji wkroczyli przedstawiciele Kościoła. Znaleźli się również wysoko postawieni obrońcy pokrzywdzonych ze stanu szlacheckiego. Ostatecznie sprawa skończyła się więc cofnięciem kaduka i skazaniem Walentego Fredry na wypłacenie Zgórskim wysokiego odszkodowania. W drugiej połowie lat sześćdziesiątych XVII w. Aleksander Humnicki przeniósł się do Wielkiego Księstwa Litewskiego. W lipcu 1667 r. był przeorem klasztoru Dominikanów w Janowie Biskupim. W 1669 r. toczył spór z Janem Bobrowskim o kwotę 920 złotych przed sądem grodzkim w Lublinie. Żył jeszcze w dniu 12 marca 1670 r., kiedy to został odnotowany jako przeor klasztoru Dominikanów w Brześciu Litewskim. Data jego śmierci nie jest znana³⁴.

Stefan Humnicki był starszym synem Jerzego i jego drugiej małżonki, Zofii Starzechowskiej. W grudniu 1621 r. wyraził zgodę na dokonywanie przez ojca zapisów na swoich dobrach macierzystych, czyli wsiach Lipa z dworem, Podsuche z dworem i folwarkiem oraz Wola Lipska. Po śmierci ojca zawarł umowę z młodszym bratem Aleksandrem, na mocy której przekazywać miał mu corocznie 200 złotych na jego potrzeby w klasztorze. Brał zapewne udział w wojnie smoleńskiej z lat 1632–1634. Jako zasłużony żołnierz otrzymał bowiem w czerwcu 1635 r. dożywocie na wójtostwie we wsi Korosna w powiecie przemyskim. W końcu tego miesiąca Stefan Humnicki odstąpił Krzysztofowi Śrzedzińskiemu, jego bratu Wojciechowi i żonie tego ostatniego, Annie z Potoka trzy wsie (Bozówka, Iwanowice i Podgórze) w ziemi lwowskiej, które trzymał w zastawie jego nieżyjący już ojciec. W lutym 1636 r. obciążył swoje dziedziczne wsie Mchawa, Kielczawa i Roztoka Dolna w ziemi sanockiej zapisem 17 000 złotych na rzecz szwagra, Aleksandra Starzyckiego. Humnicki ożenił się z Heleną Stadnicką h. Szreniawa, córką Krzysztofa i kasztelanki połanieckiej Barbary Niedrzwickiej h. Ogończyk. Jak się wydaje, dość mocno zadłużył posiadane przez siebie dobra. Jego spadkobiercy toczyli bowiem liczne spory o charakterze majątkowym. Zmarł w stosunkowo młodym wieku. Nie żył już na pewno w roku 1648. Mógł jednak umrzeć znacznie wcześniej. Z małżeństwa z Heleną ze Stadnickich pozostawił

³⁴ Por. APL, LGR, nr 87, k. 264–270; nr 95, k. 755; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 81, s. 1106–1111; sygn. 107, s. 1500–1503; sygn. 120, s. 1279–1283; sygn. 123, s. 1230–1231; S. Barącz, *op. cit.*, s. 118; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Aleksander jako przeor przemyski w 1663 r.); W. Łoziński, *op. cit.*, t. I, s. 246–247.

jedyne go syna Jerzego. Wdowa wyszła ponownie za mąż za Mikołaja Wysoczańskiego h. Sas, miecznika przemyskiego (nie występuje z tym urzędem w spisie urzędników ruskich). Jej drugi mąż zmarł przed 1652 r. Helena ze Stadnickich Wysoczańska żyła jeszcze w roku 1664. Data jej śmierci nie jest znana³⁵.

Jerzy Humnicki był jedynym synem Stefana i Heleny ze Żmigrodu Stadnickiej. Przyszedł na świat pod koniec lat dwudziestych XVII w. Po ojcu odziedziczył liczne procesy z jego wierzycielami (Bobowskimi, Grochowskimi i Zakrzewskimi). Regularnie pojawiał się więc w grodzie przemyskim. W roku 1648 Jerzy i jego matka nie stawili się na rozprawę sądową i doczekali się niekorzystnego dla siebie wyroku zaocznego. W latach 1652, 1654 i 1659 Jerzy Humnicki i Helena ze Stadnickich Wysoczańska skazywani byli na banicję. W 1655 r. Jerzy oraz jego matka zaakceptowali decyzję Aleksandra Humnickiego o przekazaniu należnej mu renty (200 złotych rocznie) na rzecz przemyskiego konwentu dominikanów. W 1664 r. Jerzy Humnicki wraz z Heleną Wysoczańską złożyli apelację do Trybunału Koronnego od wyroku wydanego przez sąd grodzki w Przemyśle, który rozstrzygnął na ich niekorzyść spór z rodziną Zakrzewskich. Najpewniej ten właśnie Jerzy (od końca lat sześćdziesiątych XVII w. używający też imion Jerzy Marcin) przed 17 lipca 1668 r. ożenił się z Anną Bukowską h. Ossoria, wdową po Jerzym Ulińskim h. Dołęga, rotmistrzu JKM. Jak się wydaje, również dla Humnickiego było to drugie małżeństwo. Anna z Bukowskich Humnicka była osobą bardzo przedsiębiorczą. Zawierała liczne umowy, udzielała pożyczek i brała w zastaw dobra ziemskie. Prowadziła rozliczne interesy ze starostą sanockim Jerzym Mniszchem. W 1668 r. małżonkowie Humniccy skwitowali starostę z pierwszej raty pożyczki, jaką u nich zaciągnął (oddał 1000 złotych, a był winien 3410 złotych). W 1671 r. Mniszech zastawił Annie Humnickiej część wsi Dobrynia w powiecie bieckim za 5000 złotych. W tym samym roku małżonkowie Humniccy zawarli umowy z klasztorem Kamedułów na Bielanych oraz z Mikołajem Bukowskim (obie pod wysokim zakładem 10 000 złotych). W roku 1672 Anna z Bukowskich kupiła na wyderkaf od Jerzego Mniszcha za 4500 złotych wieś Pielgrzymkę i wzięła w zastaw za 7000 złotych wieś Sowokłęski (obie w powiecie bieckim). W tym samym roku

³⁵ Por. AGAD, MK 180, k. 538; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 81, s. 1105–1106; sygn. 88, s. 1893–1897; sygn. 89, s. 708; sygn. 105, s. 697–699; K. Stadnicki, *op. cit.*, s. 16; S. Barącz, *op. cit.*, s. 96.

małżonkowie Kazimierz i Teresa z Kamińskich Kozłowski zastawili Annie Humnickiej wójtostwo na przedmieściu miasteczka Babice, młyn, wieś Zawadkę i lasy należące do wsi Ruszelczyce (ziemia sanocka). Nie znamy daty śmierci Jerzego Humnickiego. Nie wiemy również, kiedy zmarła Anna z Bukowskich. Nie mamy żadnych pewnych wiadomości o dzieciach Jerzego. Być może jednak pozostawił on po sobie potomstwo³⁶.

Jerzy Humnicki to ostatni przedstawiciel interesującej nas rodziny, którego pochodzenie zostało potwierdzone źródłowo i można go było powiązać bezpośrednio z zaprezentowanym powyżej drzewem genealogicznym. W XVII stuleciu żyło jednak również wielu innych Humnickich, których filiacja na tym etapie badań jest dla mnie większą lub mniejszą zagadką. Poniżej zamieszczam, ułożone w porządku chronologicznym, informacje o tych właśnie członkach tej rodziny.

Piotr Humnicki w dniu 19 kwietnia 1621 r. stawiał się na okazowaniu pod Sanokiem w zastępstwie swojej matki Elżbiety. Można stąd wysnuć wniosek, że mógł on być synem zmarłego w 1605 r. sędziego ziemskiego sanockiego Stanisława i Elżbiety ze Skurutów. Nie można też wykluczyć tego, że jego ojcem był zmarły około 1620 r. sędzia ziemski sanocki Rafał, pod warunkiem jednak, że ten ostatni ożenił się po raz drugi z jakąś Elżbietą, której nazwisko pozostaje dotąd nieznane. Piotr Humnicki stawał również na okazowaniach szlachty swojej ziemi w latach 1623, 1624 i 1626. Na okazowanie w 1629 r. wysłał zaś czeladnika. Humnicki ożeniony był z Zofią Domaradzką (prawdopodobnie h. Równia). Miał z nią córki Reginę, wydaną za Mikołaja Krzeczowskiego i Helenę, która w 1638 r. wyszła za Macieja Chruślickiego. Był właścicielem wsi Stańkowej, którą zastawił Dębickim. Zmarł przed 23 sierpnia 1638 r. Nie żył już bowiem w czasie, kiedy jego córka Helena wychodziła za Chruślickiego. Ta ostatnia zmarła przed dniem 6 marca 1655 r. Regina Krzeczowska przeżyła natomiast zarówno ojca, jak i siostrę³⁷.

³⁶ Por. ANK, CCI, nr 292, s. 2741–2744; nr 297, s. 869–871; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 105, s. 697–699; sygn. 107, s. 1500–1503; sygn. 122, s. 100–102; sygn. 123, s. 208–211; sygn. 125, s. 2133–2138, 2140–2142; sygn. 127, s. 1120–1124, 1513–1518; S. Barącz, *op. cit.*, s. 96.

³⁷ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 92, s. 1754–1757; sygn. 107, s. 684–686; AGZ, t. XX, s. 194, 209, 212, 214, 230, 272.

Wacław Humnicki był bez wątpienia bratem Piotra, a zatem prawdopodobnie również synem któregoś z sędziów ziemskich sanockich – Stanisława lub Rafała. Uczestniczył w okazowaniach ziemi sanockiej w latach 1623, 1624 (na ten popis przybył razem z Piotrem) i 1626. W grudniu 1648 r. wziął udział w zbrojnym zjeździe szlachty pod Sanokiem. W czerwcu 1653 r. na popisie żołnierza łanowego pod Sanokiem odnotowano, że był posesorem zastawnym jakiejś osiadłości w ziemi sanockiej, na której miał ulokowane 1600 złotych. Żoną Wacława Humnickiego była Anna Pobiedzińska h. Gryf. Nie wiemy nic o jego dzieciach, ale nie jest wykluczone, że pozostawił on po sobie potomstwo³⁸.

To samo pokolenie co Piotr i Wacław reprezentował także Kacper Humnicki. Został on zamordowany przez Krzysztofa Żórawińskiego i Jakuba Podoskiego. Obaj jego zabójcy zostali skazani na infamię. We wrześniu 1637 r. kara ta została im jednak cofnięta. Nie wiadomo, czy Kacper założył rodzinę. Być może zmarł jako kawaler, ale równie dobrze mógł mieć żonę i dzieci³⁹.

Być może nieco młodszy od wspomnianej wyżej trójki był Jan Humnicki. W kwietniu 1653 r. wziął on w zastaw od Wojciecha Grochowskiego za 18 000 złotych dużą wieś Rudołowce w ziemi przemyskiej. Kupił też od Karola Wapowskiego wieś Pawłokomę w ziemi sanockiej. Kiedy zaś wspomniany Wapowski kupił od Grochowskich Rudołowce, Humnicki dopłacił mu w marcu 1658 r. 4986 złotych i zatrzymał tę wieś w swojej posesji (suma zastawu wzrosła wówczas do 23 368 złotych). Co ciekawe, w 1659 i 1660 r. Jan Humnicki procesował się z Karolem Wapowskim o poddanego, którego ten ostatni uprowadzić miał z Pawłokomy. W roku 1660 Humnicki toczył też spór z przemyskimi dominikanami o kwotę 4000 złotych, zapisaną im przez Martę z Humnickich Gidzielską i zabezpieczoną na jej dobrach. Jan Humnicki zmarł przed dniem 11 marca 1671 r. Pozostawił po sobie synów Adama i Jana, którzy właśnie tego dnia zawarli ugodę z klasztorem Dominikanów w Przemyśle, przekazując im zaległe prowizje od wspomnianej wyżej kwoty. Najpewniej to Adam Humnicki, starszy syn Jana, w maju 1671 r. ożenił się z Jadwigą Brzeską h. Oksza (21. tego miesiąca małżonkowie zeznali wzajemne dożywocie), córką nieżyjących już Pawła i Elżbiety z Ostrowskich h. Leliwa (nie można

³⁸ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 87, s. 394–396; AGZ, t. XX, s. 208, 214, 230; t. XXI, s. 44, 134.

³⁹ Por. APL, LGR, nr 66, k. 933v–934.

jednak wykluczyć tego, że Jadwiga była pierwszą żoną wspomnianego wyżej Adama, syna Jana, podstolego sanockiego). Dalsze losy Adama i Jana Humnickich nie są znane⁴⁰.

Na przełomie XVI i XVII w. urodziły się również dwie panny Humnickie. Pierwsza z nich to Barbara, zakonnica w klasztorze Dominikanek w Przemyślu, odnotowywana w źródłach w latach 1633–1638. Druga natomiast to Krystyna, żona Stanisława Dydyńskiego h. Gozdawa, matka Adama, Eleonory i Jadwigi Dydyńskich. Zarówno Krystyna z Humnisk, jak i jej mąż nie żyli już w dniu 7 marca 1640 r. Nieco młodsza od obu wspomnianych wyżej Humnickich była zapewne niezamężna Zofia, wspomniana jako zmarła w lipcu 1655 r., która przed śmiercią dokonała pobożnego zapisu na rzecz kościoła parafialnego w Birczy⁴¹.

Reprezentantem kolejnego pokolenia rodziny Humnickich był urodzony w latach dwudziestych XVII w. Samuel. W dniu 23 lutego 1653 r. ożenił się on z Hanną Dzikówną h. Janina, córką Mikołaja i Owdotii Sośnickiej. Doczekał się z nią kilkorga dzieci. Byli to: Justyna (ur. 1 IX 1655), Teofila (ur. 12 I 1658), Aleksander (ur. 1659), Eufrozyna (ur. 6 X 1660), Stefan (ur. 26 III 1662) i Maria (ur. 16 IX 1665). Hanna z Dzików Humnicka zmarła po urodzeniu najmłodszej córki w nocy z 15 na 16 września 1665 r. Przeżyła 30 lat (urodziła się 7 lutego 1635 r.). Kilka lat po śmierci pierwszej żony (przed 7 lutego 1671 r.) Samuel Humnicki ożenił się ponownie. Jego wybranką została Regina Jarmolińska h. Korczak, córka Jana, sędziego grodzkiego krzemienieckiego i Katarzyny ze Strybów h. Trzy Tarcze. Z małżeństwa z Jarmolińską Samuel miał syna Michała (raz omyłkowo nazwanego Mikołajem) oraz córki Annę, Zofię i Aleksandrę. Regina z Jarmolińskich Humnicka zmarła przed 5 lipca 1690 r. Samuel przeżył żonę. Michał Humnicki, jedyny syn Samuela z jego drugiego małżeństwa, używał tytułu cześnika wiskiego (potwierdzony źródłowo z tym urzędem od roku 1704). Ożenił się z Domicellą Lasocką. Miał z nią trzy córki (Konstancję, Katarzynę i Ludwikę). Zmarł w 1718 r. Znamy również mężów córek Samuela Humnickiego z jego małżeństwa z Reginalą z Jarmolińskich. Anna wyszła za Józefa Słupeckiego, Zofia za

⁴⁰ Por. APL, LGR, nr 84, k. 261v–262; nr 86, k. 120–120v, 163v–165; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 105, s. 370–374; sygn. 109, s. 327–331, 992–994; sygn. 125, s. 976–978, 1393–1396, 1511–1513; AGZ, t. XXI, s. 132.

⁴¹ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 87, s. 45–49; sygn. 92, s. 1331–1332; sygn. 94, s. 1331–1333, 1347–1349; sygn. 107, s. 1426–1430.

niejakiego Jahołkowskiego, a Aleksandra najpierw za nieznanego z imienia Sielickiego (w późniejszych aktach nazywany jest również Sienickim), a następnie za podczaszego mozyrskiego Hieronima Wyszpolskiego. Najstarsza córka Samuela Humnickiego i Hanny z Dzików – Justyna, została natomiast żoną podczaszego latyczowskiego Mikołaja Wereszczyńskiego⁴².

Jan Humnicki (we wszystkich dotychczasowych opracowaniach nazywany błędnie Mikołajem) przed 1667 r. poślubił Zofię ze Żmigrodu Stadnicką h. Szreniawa, córkę podczaszego sanockiego Mikołaja i Reginy Borkówny h. Wąż. W chwili ślubu Zofia była bezdzietną wdową po Adamie z Bnina Śmigielskim h. Łódzia. Jan i Zofia Humniccy byli odnotowywani w aktach grodzkich krakowskich w latach 1667–1679. W 1669 r. Zofia ze Żmigrodu darowała mężowi 10 000 złotych. Kiedy zaś w 1677 r. Jan Humnicki wziął w zastaw od Jana ze Stoku Stokowskiego folwark Widłak koło Nowej Wsi w powiecie śląskim województwa krakowskiego, jego małżonka pożyczyła mu pieniądze (6000 złotych) na sfinansowanie tej transakcji. W tym samym czasie Zofia Humnicka scedowała sumę 7000 złotych na rzecz Aleksandra z Bnina Śmigielskiego, rodzzonego brata jej pierwszego męża. Zofia ze Stadnickich była przysłowiową „doskonałą partią”. Po bezpotomnej śmierci swoich braci (Franciszka i Mikołaja) odziedziczyła bowiem wraz z dwiema siostrami ich duże dobra ziemskie. Na schedę Zofii przypadła część miasta i 10 wsi w województwach krakowskim i sandomierskim. Wiosną 1679 r. żona Jana Humnickiego sprzedawała jednak wszystkie należące do niej dobra (umowy donacyjne roborowano w grodzie oświęcimskim w dniu 10 kwietnia, a następnie potwierdzono je w grodzie krakowskim). Część miasta Nowego Żmigrodu oraz wsie Krempna, Halbów, Stary Żmigród i Siedliska odstąpiła siostrze Krystynie, żonie Samuela ze Stoku Stokowskiego. Wsie Sędziszów, Pawłowice, Borzyszewice, Gniewęcin, Rajsko i Wola Sędziszowska nabyli natomiast od Zofii ze Stadnickich Humnickiej Karol Gołuchowski i jego żona, Konstancja ze Stoku Stokowska. Dalsze losy

⁴² Por. *Latopisiec albo Kroniczka Joachima Jerlicza*, wyd. K.W. Wójcicki, t. I, Warszawa 1853, s. 91–92 i t. II, Warszawa 1853, s. 105–106; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10 (tu Samuel jako posesor Kalnika w 1668 r., odnotowany też w aktach kijowskich w 1681 r. oraz Justyna, żona Mikołaja Wereszczyńskiego); informacje dr. hab. Konrada Rzemienickiego z Wrocławia, któremu w tym miejscu dziękuję za podzielenie się swoimi odkryciami.

Jana i Zofii Humnickich nie są znane. Nie wiemy również niczego o ich ewentualnym potomstwie⁴³.

W 1669 r. w grodzie krakowskim odnotowano obecność Jana Humnickiego, który występował tam w imieniu własnym oraz rodzonnego brata Jerzego. Ten sam lub też inny Jan Humnicki miał sprawę w grodzie lubelskim w roku 1672. Nieprawdziwa jest natomiast obecna w literaturze przedmiotu informacja, że w elekcji Jana III Sobieskiego w 1674 r. uczestniczył cześnik podolski Kazimierz Humnicki, który oddał swój głos wraz z województwem podolskim. W rzeczywistości bowiem wspomnianym tu cześnikiem i elektorem króla rodaka był Kazimierz Humiecki h. Junosza⁴⁴.

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XVII stulecia żyły również cztery panny Humnickie, które zostały wydane za mąż za przedstawicieli mniej lub bardziej znanych rodzin szlacheckich. Marianna Humnicka była żoną Stanisława Leszczyńskiego h. Korczak. Zofia Humnicka poślubiła Achacego Grochowskiego h. Junosza, syna kasztelana przemyskiego Felicjana i Katarzyny Sienieńskiej h. Dębno. Mąż Zofii sprawował urząd wojskiego samborskiego. Zmarł w 1671 r. Małżonkowie Grochowscy mieli synów Felicjana, Jana, Mikołaja i Rafała oraz córki Aleksandrę i Mariannę. W kwietniu 1672 r. wszystkie te dzieci były jeszcze nieletnie. Trzecia z panien, Eleonora Humnicka, została żoną cześnika sanockiego Piotra Polańskiego h. Sas. Jej mąż zmarł w 1673 r. Ostatnia z interesujących nas kobiet, Anna Humnicka, wychodziła za mąż dwukrotnie. Po raz pierwszy za Jana Łabowskiego, a po raz drugi za Marcina Dworeckiego⁴⁵.

⁴³ Por. ANK, CCI, nr 290, s. 919–926; nr 294, s. 2212–1217; nr 307, s. 3056–3081; nr 308, s. 1282–1287; nr 310, s. 2228–2231; K. Stadnicki, *op. cit.*, s. 26–27 (tu Jan jako Mikołaj); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10 (tu Jan także jako Mikołaj); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu Jan ponownie jako Mikołaj); M. Sokalski, *Stadnicki Mikołaj*, [w:] *PSB*, t. XLI, s. 416–417 (tu mężowie Zofii Stadnickiej bez imion, a jej ojciec błędnie jako stolnik, a nie podczaszy sanocki).

⁴⁴ Por. ANK, CCI, nr 293, s. 1228–1229; APL, LGR, nr 98, k. 750–751v; *Elektorów poczet*, s. 118 (tu błędnie Kazimierz Humnicki zamiast Humiecki); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 4 (tu zgodnie z prawdą, Kazimierz Humiecki, cześnik podolski i elektor z roku 1674); S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234 (tu błędnie Kazimierz Humnicki, cześnik podolski i rotmistrz).

⁴⁵ Por. CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 119, s. 365–369, 574–585; sygn. 122, s. 1156–1158; sygn. 127, s. 1353–1354, 1519–1522; sygn. 128, s. 24–27.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XVII w. w województwie krakowskim zaznaczyli swoją obecność bracia Jan i Jakub Humnicki. Ten ostatni, będąc towarzyszem chorągwi jazdy Wacława Leszczyńskiego, zabił pod Trembowlą innego żołnierza, Jana Białobockiego. Sąd wojskowy skazał go za to na infamię. Jakub niespecjalnie przejął się tym wyrokiem. W 1673 r. wraz z bratem Janem zawarł ugodę z braćmi Wojciechem i Stanisławem Jezierskimi, których poprzednio Humniccy poranili. W tym samym roku Jakub Humnicki kupił od Marianny Łasińskiej, córki Przeclawa, wdowy po Przeclawie Ciesielskim lasy należące do wsi Wysoka i Stanisław w powiecie śląskim. Wkrótce potem Marianna została jego żoną. W 1676 r. Jakub zaspokoił pretensje braci zamordowanego w 1670 r. Jana Białobockiego, wypłacając im odszkodowanie w wysokości 1500 złotych. Zawarta wówczas ugoda otworzyła drogę do skasowania ciężącego na nim wyroku infamii przez sejm 1676 r. Przywrócony do czci Humnicki zawarł jeszcze kilka transakcji, z których najważniejszą była dokonana w styczniu 1683 r. sprzedaż kupionych w 1673 r. lasów w powiecie śląskim. Ich nabywcą był wojski oświęcimsko-zatorski Jan Zakrzewski. W tym samym roku Jakub Humnicki został zamordowany. Z pierwszą, nieznaną z imienia i nazwiska żoną miał Jakub syna Wojciecha. Marianna z Łasińskich urodziła mu synów Władysława, Jana, Jakuba i Marcina oraz córki Annę, Magdalенę, Eleonorę i Katarzynę. W imieniu tych dzieci ich stryj Jan Humnicki pozwał w 1683 r. zabójców brata. Wdowa po Jakubie, Marianna z Łasińskich w 1684 r. wyszła po raz trzeci za mąż za Jana Łękawskiego⁴⁶.

Dość istotną rolę w ziemi przemyskiej i sanockiej odgrywał przez kilkadziesiąt lat Aleksander Humnicki. Urodził się on zapewne w latach czterdziestych XVII w. Nie znamy niestety jego rodziców. W 1674 r. był już rotmistrzem sanockich łanników, czyli oddziału milicji powołanego do utrzymania porządku i walki ze zbójnikami. W 1678 r. został wysłany przez sejmik wiszeński do właścicielki Humiennego na Górnych Węgrzech ze skargą na roboje dokonywane w ziemi sanockiej przez jej poddanych. W roku 1679 ponownie posłował na Węgry. W tym samym roku znów objął stanowisko rotmistrza sanockiej milicji z gażą 1000 złotych

⁴⁶ Por. ANK, CCI, nr 300, s. 406–409, 2407–2412; nr 302, s. 56–58; nr 304, s. 973–976; nr 307, s. 563–567; nr 308, s. 1145–1150; nr 309, s. 795–798; nr 312, s. 2053–2056, 2943–2946; nr 316, s. 31–34; VL, t. V, Petersburg 1860, s. 190; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10; S. Uruski, *Herbarz*, t. V, s. 234.

rocznie. W 1683 r. był jednym z posłów wysłanych z Sądowej Wiszni do króla, aby uzyskać wyjaśnienia dotyczące sprawy oskarżenia o zdradę stanu podskarbiego wielkiego koronnego Jana Andrzeja Morsztyna. W 1685 r. Aleksander Humnicki złożył dowództwo łanników. W tym samym roku powierzono mu funkcję lustratora wybraniectw w ziemi sanockiej. W dniu 2 czerwca 1687 r. Jan III Sobieski nadał mu urząd cześnika sanockiego. W tym samym roku był jednym z posłów wysłanych przez sejmik wiszeński do hetmanów. W 1690 r. został jednym z sędziów skarbowych dla ziemi sanockiej. W 1692 r. powierzono mu zadanie przeprowadzenia rewizji wszystkich miast, miasteczek i wsi (królewskich, duchownych i szlacheckich) w leżącej za Dniestrem części ziemi przemyskiej. W roku następnym ponownie posłował do króla. W czasie bezkrólewia po śmierci Jana III został jednym z sędziów sądów kapturowych ziemi sanockiej. W 1696 r. Aleksander Humnicki był poborcą jednej z rat pogłównego w zadniestrzańskej części ziemi przemyskiej. W sierpniu 1697 r. Humnicki znalazł się w nielicznej grupie uczestników sejmiku wiszeńskiego, którzy na zbliżającej się elekcji mieli reprezentować szlachtę sanocką. Ostatecznie jednak do Warszawy nie pojechał. W 1703 r. w następstwie mylnej informacji, że Aleksander zrezygnował z urzędu cześnika sanockiego, nominację na ten urząd uzyskał Adam Humnicki. Nominację tę jednak szybko anulowano. W maju 1704 r. Humnicki uczestniczył w zerwanym sejmiku w Sądowej Wiszni. W 1707 r. zasiadał w sądach skarbowych dla ziemi przemyskiej. W 1709 r. spustoszona przez Szwedów, należąca do niego wieś Bukowiec została zwolniona z podatków. W 1710 r. cześnik sanocki raz jeszcze był posłem sejmiku wiszeńskiego do hetmanów. W 1714 r. Aleksander Humnicki zrezygnował z urzędu cześnika sanockiego na rzecz syna Romana. Żył jeszcze w roku 1719. Żoną Aleksandra Humnickiego była Eufrozyna Kamińska (zapewne h. Topór). Małżonkowie pozostawili po sobie liczne potomstwo. Ich synami byli Roman, Wacław i Konstanty, a być może również Adam Michał, a córkami Ewa, która w 1692 r. poślubiła kasztelanica kruszwickiego Józefa Szczawińskiego h. Prawdzic, Franciszka, Helena i Anna⁴⁷.

⁴⁷ Por. AGAD, MK, Sigillata 14, s. 75; Sigillata 16, s. 90; Sigillata 18, s. 99; CPAH, SGP, f. 13, op. 1, sygn. 147, s. 30–33; sygn. 148, s. 1259–1261; sygn. 150, s. 51–54; AGZ, t. XXII, s. 21, 95, 108, 142, 165, 186, 188, 204, 217, 246–247, 256, 263, 285, 301, 317, 325–326, 348, 413, 428, 455, 471, 663; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 10; *Urzędniczy ruscy*, nr 2216 (tu Aleksander cześnikiem

Jerzy Humnicki, zapewne różny od wspomnianych wcześniej przedstawicieli omawianej tu rodziny o tym imieniu, w roku 1690 został wybrany w Sądowej Wiszni do wybierania drugiej raty podymnego z ziemi sanockiej. W maju 1695 r. podpisał laudum po zerwanym sejmiku sanockim. W dniu 27 lipca 1696 r. złożył swój podpis na akcie konfederacji wiszeńskiej związanej po śmierci Jana III. Po raz ostatni wziął udział w zjeździe szlachty czerwonoruskiej w dniu 14 sierpnia 1697 r., kiedy to podpisał laudum ziemi sanockiej uchwalone na sądach kapturowych. Nic więcej o nim nie wiadomo⁴⁸.

W 1692 r. w grodzie sanockim stawali bracia rodzeni Kazimierz i Stanisław Humniccy. Starszy z braci – Kazimierz, ożenił się z Marcjanną Mniszkówną h. Poraj, córką podstolego wieluńskiego Zygmunta i Anny Popławskiej. W 1694 r. wraz z żoną procesował się w Lublinie z Anną Ossolińską, wdową po nieżyjącym już Zygmuncie Mniszku i jej drugim mężem, Janem Baranowskim. Dalsze losy Stanisława, Kazimierza i Marcjanny z Mniszków Humnickich nie są znane⁴⁹.

Adam Konstanty Humnicki w 1698 r. został starostą grodowym horodelskim. W dniu 7 lipca odbył ingres na starostwo i złożył wymaganą przysięgę. W 1701 r. w laudum sejmiku wiszeńskiego wspomniano, że w wyniku rabunków dokonywanych w ziemi sanockiej przez zbójników węgierskich poniósł on szkody w swoich majątnościach na minimum 10 000 złotych. W 1702 r. Humnicki został powołany do sądów skarbowych ziemi sanockiej. W dniu 12 lipca 1703 r. uzyskał konsens królewski na przekazanie starostwa in blanco. W dniu 18 czerwca 1711 r. Adam Konstanty uzyskał ponowny konsens na ustąpienie starostwa horodelskiego Adamowi Michałowi Humnickiemu. Tym razem konsens ten został zrealizowany. Adam Konstanty Humnicki był żonaty z Teresą Łaszowską h. Szeliga, córką Stefana, właściciela Humnisk i Zofii z Pogorzeli Bułakowskiej h. Prawdzic, wdową po Bogusławie Balu h. Gozdawa. Zmarł w 1715 r. Dnia 26 września tego roku został pochowany w podziemiach przemyskiego kościoła franciszkanów reformatów. Prawdopodobnie nie pozostawił po sobie potomstwa. Podawana

sanockim w latach 1687–1703), nr 2224 (tu Roman Humnicki cześnik sanocki od 24 XI 1714 r., mianowany jakoby po śmierci Aleksandra).

⁴⁸ Por. AGZ, t. XXII, s. 245, 278, 282, 327.

⁴⁹ Por. APL, LGR, nr 153, k. 737–738; informacja dr. hab. Konrada Rzemienieckiego.

w literaturze przedmiotu informacja, że jego synem był następny starosta horodelski Adam Michał Humnicki jest nieprawdziwa⁵⁰.

Adam Konstanty Humnicki jest ostatnim znanym mi przedstawicielem swojej rodziny czynnym w XVII stuleciu. Kończąc nasze rozważania, wypada jedynie wyrazić nadzieję, że kolejne kwerendy źródłowe (prowadzone również przez innych badaczy) pozwolą ostatecznie zweryfikować wszystkie sformułowane przeze mnie hipotezy i zasygnalizowane wątpliwości. Zwiększenie zasobu dostępnych źródeł archiwalnych powinno też pozwolić na włączenie wszystkich pojawiających się w tym tekście postaci do zaprezentowanego w pierwszej jego części drzewa genealogicznego. Należy zatem sformułować w tym miejscu jednoznaczną konstatację, że badań nad dziejami i genealogią rodziny Humnickich (zwłaszcza w XVII w.) nie można jeszcze uznać za ostatecznie zakończone.

Bibliografia / Bibliography

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie [AGAD]

Metryka Koronna [MK] 24, 107, 135, 143, 157, 166, 173, 180, 204, 363

Sigillata 14, 16, 17, 18

Zbiór Anny z Potockich Ksawerowej Branickiej, nr 73

Archiwum Narodowe w Krakowie [ANK]

Castrensia Cracoviensia Inscriptiones [CCI], nr 77, 78, 237, 290, 292, 293, 294, 297, 300, 302, 304, 307, 308, 309, 310, 312, 316

Archiwum Państwowe w Lublinie [APL]

Lubelskie grodzkie, Relacje [LGR], nr 63, 64, 65, 66, 84, 86, 87, 95, 98, 153

⁵⁰ Por. AGAD, MK, Sigillata 16, s. 67; Sigillata 17, s. 216; AGZ, t. XXII, s. 356, 383; A. Boniecki, *op. cit.*, t. VIII, s. 11 (tu Adam Konstanty starostą horodelskim w 1702 r.); *Urzędnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII wieku. Spisy*, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1992, nr 841 i 842; A. Sroka, *Podziemia kościoła Franciszkanów Reformatów w Przemyślu jako miejsce wiecznego spoczynku duchowieństwa i świeckich*, „Studia Przemyskie” 2004, t. II, s. 108; W. Bondyra, *Własność ziemska w województwie bełskim w czasach saskich*, Lublin 2015, s. 34.

Archiwum Państwowe w Przemyśle [APP]

Archiwum Zamku Leskiego Krasickich [AZLK], sygn. 197

Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie [CPAH]

Sąd Grodzki Przemyski (1462–1784) [SGP], fond 13, opis 1, sygn. 34, 36, 39, 40, 41, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 92, 94, 104, 105, 107, 109, 110, 112, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 147, 148, 150

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego, wyd. K. Liske, A. Prochaska, t. XVI, Lwów 1894.

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego, wyd. K. Liske, A. Prochaska, t. XIX, Lwów 1906.

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego, t. XX (*Lauda sejmikowe*), t. I (*Lauda wiszeńskie 1572–1648 r.*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1909.

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego, t. XXI (*Lauda sejmikowe*), t. II (*Lauda wiszeńskie 1648–1673*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1911.

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego, t. XXII (*Lauda sejmikowe*), t. III (*Lauda wiszeńskie 1673–1732 r.*), oprac. A. Prochaska, Lwów 1914.

Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, t. III (*Ab anno 1551 ad annum 1606*), ed. A. Chmiel, Cracoviae 1904.

Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, t. IV (*Continens nomina studiosorum ab anno 1607 ad annum 1642*), ed. G. Zathey adiutus ab H. Barycz, Cracoviae 1950.

Archiwum nacji polskiej w Uniwersytecie Padewskim, wyd. H. Barycz, Wrocław 1971.

Latopisiec albo Kroniczka Joachima Jerlicza, wyd. K.W. Wójcicki, t. I–II, Warszawa 1853.

Niesiecki K., *Herbarz polski*, wyd. J.N. Bobrowicz, t. IV, Lipsk 1839.

Niesiecki K., *Herbarz polski*, wyd. J.N. Bobrowicz, t. VI, Lipsk 1841.

Niesiecki K., *Herbarz polski*, wyd. J.N. Bobrowicz, t. VIII, Lipsk 1841.

Niesiecki K., *Herbarz polski*, wyd. J.N. Bobrowicz, t. IX, Lipsk 1842.

Paprocki B., *Herby rycerstwa polskiego*, wyd. K.J. Turowski, Kraków 1858.

Polacy na studyach w Ingolsztacie, wyd. P. Czaplewski, Poznań 1914.

Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym, t. VII, cz. 1 (*Ziemie ruskie. Ruś Czerwona*), wyd. A. Jabłonowski, *Źródła dziejowe*, t. XVIII, cz. 1, Warszawa 1902.

Rejestr poborowy ziemi sanockiej z 1640 roku, wyd. Z. Budzyński, K. Przyboś, Rzeszów 1998.

Starowolski S., *Monumenta Sarmatorum*, Cracoviae 1655.

Volumina legum, wyd. J. Ohryzko, t. II, Petersburg 1859.

Volumina legum, wyd. J. Ohryzko, t. III, Petersburg 1859.

Volumina legum, wyd. J. Ohryzko, t. IV, Petersburg 1859.

Volumina legum, wyd. J. Ohryzko, t. V, Petersburg 1860.

OPRACOWANIA

Antoniewicz W.L., *Klasztor franciszkański w Krośnie*, Lwów 1910.

Anusik Z., *Kasztelana sandomierskiego Mikołaja Spytki Ligezy (ok. 1563–1637) sprawy rodzinne i majątkowe. Przyczynek do genealogii i dziejów gorzyckiej linii rodziny Ligezów herbu Półkozic*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2022, R. XXI, nr 1, s. 73–124. <https://doi.org/10.18778/1644-857X.21.01.03>

Anusik Z., *Krąg rodzinny Katarzyny z Sienna Myszkowskiej, podcieszyni lubelskiej (zm. 1619). Studium genealogiczno-obyczajowe*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2020, R. XIX, nr 2, s. 245–280. <https://doi.org/10.18778/1644-857X.19.02.10>

Anusik Z., *Starosta lubelski Zbigniew Firlej (zm. 1649) i jego testament z dnia 31 grudnia 1648 roku. Karta z dziejów rodziny Firlejów herbu Lewart od połowy XVI do połowy XVII wieku*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2025, R. XXIV, nr 1, s. 263–303. <https://doi.org/10.18778/1644-857X.24.01.10>

Barącz S., *Archiwum WW. OO. Dominikanów z Jarosławia*, Lwów 1884.

Bondyra W., *Własność ziemska w województwie bełskim w czasach saskich*, Lublin 2015.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. V, Warszawa 1902.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. VII, Warszawa 1904.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. VIII, Warszawa 1905.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. XI, Warszawa 1907.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. XII, Warszawa 1908.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. XIII, Warszawa 1909.

Boniecki A., *Herbarz polski*, t. XIV, Warszawa 1911.

Dąbkowski P., *Ziemia sanocka w XV stuleciu*, cz. 2, Lwów 1931.

Drohojowski J., *Kronika Drohojowskich*, cz. 1, Kraków 1904.

Drohojowski J., *Kronika Drohojowskich*, cz. 2 (Summaryusz aktów), Kraków 1904.

Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektorów Jana Kazimierza roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764, najjaśniejszych Królów Polskich, Wielkich Książąt Litewskich, itd., wyd. O. Zaprzaniec z Siemuszowej Pietruski, Lwów 1845.

Fastnacht A., *Słownik historyczno-geograficzny ziemi sanockiej w średniowieczu*, cz. 1, Brzozów 1991.

Fastnacht A., *Słownik historyczno-geograficzny ziemi sanockiej w średniowieczu*, oprac. A. Fastnacht-Stupnicka, A. Gąsiorowski, cz. 3, Kraków 2002.

Kaniewska I., *Starzechowski Stanisław*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XLII, Warszawa–Kraków 2003–2004, s. 389–390.

- Kiryk F., *Sienieński Zbigniew z Sienna i Rymanowa*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XXXVII, Warszawa–Kraków 1996–1997, s. 192–193.
- Łoziński W., *Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII wieku*, t. I (Czasy i ludzie), wyd. 5, Kraków 1957.
- Michalewiczowa M., *Paniewski (Paniowski) Feliks (Szczęsny)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XXV, Wrocław 1980, s. 127–129.
- Pietrzyk Z., *Stadnicki Stanisław Mateusz*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XLI, Warszawa–Kraków 2002, s. 421–425.
- Popiołek B., *Woli mojej ostatniej testament ten... Testamenty staropolskie jako źródło do historii moralności XVII i XVIII wieku*, Kraków 2009.
- Przyboś K., *Kazanowski Zygmunt*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XII, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966–1967, s. 259–260.
- Sikora F., *Rafał z Jarosławia i Wadowa*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XXX, Wrocław 1987, s. 432–433.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 1, z. 4, oprac. J. Laberschek, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, J. Wiśniewski, Wrocław 1986.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, cz. 2, z. 4, oprac. J. Kurtyka, J. Laberschek, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1991.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, cz. 2, z. 1, oprac. S. Chmielewski, K. Górską-Gołaską, T. Jurek, red. A. Gąsiorowski, Poznań 1988.
- Sokalski M., *Stadnicki Mikołaj*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XLI, Warszawa–Kraków 2002, s. 416–417.
- Sroka A., *Podziemia kościoła Franciszkanów Reformatów w Przemyśle jako miejsce wiecznego spoczynku duchowieństwa i świeckich*, „*Studia Przemyskie*” 2004, t. II, s. 95–136.
- Stadnicki K., *Rodowody domu Stadnickich herbu Szreniawa od 1386–1866*, Lwów 1857–1861.
- Uruski S., Kosiński A.A., Włodarski A., *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. V, Warszawa 1908.
- Urzędnicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV–XVIII wieku. Spisy*, oprac. E. Janas, W. Kłaczewski, Kórnik 2002.
- Urzędnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII wieku. Spisy*, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1992.
- Urzędnicy województwa krakowskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1990.
- Urzędnicy województwa ruskiego XIV–XVIII wieku (ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka). Spisy*, oprac. K. Przyboś, Wrocław 1987.
- Wiśniewski J., *Niemira Stanisław*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XXII, Wrocław 1977, s. 802.
- Żelewski R., *Herburt Mikołaj*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. IX, Wrocław–Warszawa–Kraków 1960–1961, s. 447–449.

NOTKA O AUTORZE

Prof. dr hab. Zbigniew Anusik – kierownik Katedry Historii Nowożytnej w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego.

Zainteresowania naukowe: historia Polski i powszechna XVI–XVIII w., historia Szwecji XVI–XVIII w., stosunki polsko-szwedzkie w XVII–XVIII w., historia dyplomacji europejskiej w XVIII w., dzieje Wielkiej Rewolucji Francuskiej (1789–1799), elity dawnej Rzeczypospolitej, struktura własności ziemskiej w Rzeczypospolitej XVII w., genealogia polskich rodzin szlacheckich w XVI–XVIII.

zbigniew.anusik@uni.lodz.pl